

University of Groningen

Adviesrapport 'Global Goals' Gemeente Westerkwartier

Bakker, Anouk; Faour, Elias ; Sonnema, Eilina; Spiridakis, Anna

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Publication date:
2021

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Bakker, A., Faour, E., Sonnema, E., & Spiridakis, A. (2021). *Adviesrapport 'Global Goals' Gemeente Westerkwartier*. Science Shop, University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Adviesrapport 'Global Goals' Gemeente Westerkwartier

**Anouk Bakker
Elias Faour
Eilina Sonnema
Anna Spiridakis**

Supervisie: Iris de Haan, Erwin van der Maesen de Sombreff

Januari 2021

Anouk Bakker
Elias Faour
Eilina Sonnema
Anna Spiridakis

Gemeente Westerkwartier
Supervisie: Iris de Haan, Erwin van der Maesen de Sombreff

Rijksuniversiteit Groningen
Faculteit der Letteren
Career Minor
Supervisie: drs. Erik Sportel, drs. Saskia Visser

Januari 2021

Voorwoord en Persoonlijke Introducties

Van november 2020 tot januari 2021 hebben wij, een groep van vier studenten van de Rijksuniversiteit Groningen die op dit moment de Career Minor volgen, onderzoek gedaan voor de gemeente Westerkwartier naar de wisselwerking tussen lokaal beleid en de zogenaamde 17 'Global Goals' van de Verenigde Naties. Om te bepalen of deze Global Goals een (grotere) rol van betekenis zouden kunnen spelen in de gemeente Westerkwartier, hebben we onderzocht op welke manieren andere Nederlandse gemeenten al bezig zijn met het realiseren van de Global Goals, en hoe zij dit financieren. Daarnaast hebben wij onze bevinding gecomplementeerd met achtergrondonderzoek naar de specifieke karakteristieken van Westerkwartier, en zijn wij op deze manier tot een advies op maat voor de gemeente gekomen.

Anouk Bakker

'Do local, achieve global;' door deze groepsopdracht heb ik nog meer zin gekregen om dit mantra invulling te geven in mijn toekomstige carrière. Tijdens deze Minor heb ik de kans gekregen om wat meer te leren over het gemeentelijk beleid en de processen die verscholen gaan achter het vertalen van grote 'wereld' doelen naar lokale, concrete projecten die écht kunnen bijdragen aan een betere wereld, op welke schaal dan ook. Ik kijk er nu naar uit om mijn Bachelor Internationale Betrekkingen dit jaar succesvol af te ronden en om mij vervolgens verder te verdiepen in dit onderwerp in de vorm van een Master en (hopelijk) aansluitend een uitdagende stage bij een (lokale) overheid!

 <https://www.linkedin.com/in/anouschkabakker/>

Elias Faour

De keuze voor het project van "Global Goals for Local Government" was voor twee redenen. Ten eerste om meer te weten te komen over de SDG's en hoe deze in de praktijk worden toegepast. Ten tweede, om buiten de academische sfeer te komen en te begrijpen hoe werken in het veld eruit zou kunnen zijn. Door aan de periode van dit project, leerde ik heel veel. Het was een unieke kans om meer te weten te komen over de SDG's, de gemeentelijke wereld en het huidige beleid. Nu ik het einde van mijn studiejaar nader, kijk ik er naar uit om deze zomer af te studeren van mijn bachelor in internationale betrekkingen en een nieuw avontuur in mijn reis te beginnen.

 www.linkedin.com/in/elias-faour

 www.linkedin.com/in/eilina-sonnema

Eilina Sonnema

Tijdens mijn Bachelor Internationale Betrekkingen heb ik veel academische kennis opgedaan, maar ik wilde deze kennis graag ook gebruiken buiten de universiteit om; reden voor mij om de praktijk op te zoeken. Gelukkig diende zich een mogelijkheid aan tijdens mijn minor waardoor ik, als onderdeel van een leuk team, mijn vaardigheden heb kunnen verbeteren door middel van een interessante opdracht voor de gemeente Westerkwartier. De combinatie tussen het internationale en het lokale, namelijk de Global Goals en de gemeenschap van Westerkwartier, sprak mij vooral aan. De opdracht heeft mij uiteindelijk ook een nieuw perspectief gegeven op de wisselwerking van de internationale en lokale gemeenschap en de ideeën die hieruit voortvloeien. Nu ga ik mij focussen op het afstuderen zodat ik daarna weer een nieuwe uitdaging aan kan gaan!

 www.linkedin.com/in/anna-spiridakis

Anna Spiridakis

De ambitie om 'Global Goals' om te zetten in lokale actie is een uitdaging op zich, maar niet onmogelijk. Tijdens deze Minor heb ik meer geleerd over de wisselwerking van internationaal en lokaal beleid in de praktijk. Deze groepsopdracht is een goede eerste stap geweest als leidraad voor mijn toekomstige carrière, omdat mijn ambitie is om me bezig te houden met maatschappelijke vraagstukken die gerelateerd zijn aan de politiek.

Ik kijk er naar uit om mijn Bachelor Internationale Betrekkingen af te ronden en deze uitdaging aan te gaan tijdens mijn Masterprogramma!

Volhoudbaarheid

(Zelfstandig naamwoord)

Zuid-Afrikaans woord voor 'duurzaamheid'

Volhouden: tot het einde toe uithouden; niet opgeven: de strijd volhouden

Houdbaarheid: te bewaren, goed te houden

Woord van Dank

Ten eerste willen wij graag onze begeleiders Erwin van der Maesen-de Sombreff en Iris de Haan bedanken voor alle tijd, hulp en feedback waarvan zij ons de afgelopen maanden hebben voorzien. Dankzij hun expertise en enthousiasme waren de afgelopen maanden niet alleen een leerzame, maar ook een leuke periode, waarin we veel hebben kunnen leren over de Global Goals, maar ook een kijkje hebben gekregen in de wereld van gemeenten en (lokale) beleidsvorming.

Daarnaast willen wij de gemeente Westerkwartier van harte bedanken voor het aanbieden van deze groepsopdracht en voor de informatie over, en toegang tot, de gemeentelijke organisatie die wij hebben verkregen gedurende deze periode.

In het bijzonder willen we dhr. Leon Teeuw, dhr. Dick Oudman, dhr. Jos Robot en mevr. Jacqueline Slopsema-Terpstra bedanken voor hun medewerking aan onze interviews en voor het enthousiasme waarmee zij ons geholpen hebben wat meer inzicht te krijgen in hun werkveld.

Ten derde gaat onze dank uit naar iedereen die ons heeft geholpen bij het maken van een vergelijking tussen de verschillende Nederlandse Global Goals gemeenten door middel van het geven van een interview of het invullen van een vragenlijst: dhr. Piet Ackermans (gemeente Oosterhout), dhr. Dirk van den Berg (Duurzaamheidsplatform Heerenveen), mevr. Tonia Dabwe (Deventer4GlobalGoals), mevr. Maike van Eijndthoven (Utrecht4GlobalGoals), dhr. Ûltsje van Gorkum (gemeente Nijmegen), mevr. Anita van den Noord (Platform Global Goals Noordenveld), dhr. Ewout Oppers (gemeente Leeuwarden), mevr. Samantha van der Sluis (gemeente Heerenveen), mevr. Annika van Veen (gemeente Leiden), mevr. Nanny Verheijen (Wereldgemeente Loon op Zand), mevrouw Anke de Vries (gemeente Smalingerland), dhr. Derk van Wolde (gemeente Oldenzaal) en dhr. Klaas Zwart (Langedijk4GlobalGoals).

De geestdrift waarmee onze verzoeken tot een interview werden ingewilligd en de bereidwilligheid en openhartigheid waarmee iedereen ons wat vertelde over zijn/haar ervaringen als Global Goals gemeente maakte duidelijk waar de kracht van de Global Goals ligt; de totstandkoming van partnerschappen, samenwerking en verbinding. Zonder al deze bijdrages had dit rapport dan ook niet tot stand kunnen komen.

Ook onmisbaar voor dit onderzoek waren de bijdragen van mevr. Eline Vermeer (VNG) en dhr. Maarten Groeneveld (Gebiedscooperatie Westerkwartier).

Als laatste willen we graag onze begeleiders van de Rijksuniversiteit Groningen bedanken: drs. Erik Sportel en drs. Saskia Visser. De feedback, tips en vrijheid die wij hebben gekregen in de loop van dit onderzoek en bij het schrijven van dit rapport hebben ervoor gezorgd dat we niet alleen een academisch onderzoek hebben kunnen neerzetten, maar dat we ook de nodige vaardigheden hebben ontwikkeld op het gebied van samenwerken, communicatie en professioneel handelen.

Lijst met afkortingen

EU	Europese Unie
EC	Europese Commissie
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
PvdA	Partij van de Arbeid
RVO	Rijkdienst voor Ondernemend Nederland
SDG's	Sustainable Development Goals
UMCG	Universitair Medisch Centrum Groningen
UN GCCP	United Nations Global Compact Cities Programme
UVB	Uitvoering van Beleid
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten

Managementsamenvatting

De 17 Global Goals zijn een initiatief van de VN en gericht op het creëren van een wereldwijde duurzamere samenleving. In de vergelijking met andere gemeenten wordt duidelijk hoe de Global Goals ook op lokaal niveau geïmplementeerd kunnen worden. De geïnterviewde gemeenten hebben hun ervaringen gedeeld over het proces, de voordelen, de obstakels en de implementatie van de Global Goals en hier is een vrij compleet en divers beeld uitgekomen.

Er zijn diverse subsidies beschikbaar om projecten die kunnen bijdragen aan de Global Goals te financieren. Echter, subsidies die zich direct verhouden aan de Global Goals zijn er op dit moment niet te vinden. Een aantal gemeenten heeft gekozen voor een stichting of platform als aanvrager van subsidies. Dit zou voor toekomstige subsidies voordelig kunnen zijn als er een aparte rechtsvorm nodig is als aanvrager.

Het advies voor de gemeente Westerkwartier is tot stand gekomen op basis van het achtergrondonderzoek, de resultaten van de interviews en de enquête.

De eerste aanbeveling is dat een grotere focus op de Global Goals de gemeente zal helpen haar doelstellingen effectiever en sneller te bereiken. Dit omdat het gebruik van de Global Goals als ‘paraplu’ de gemeentelijke organisatie versterkt, als ‘vertaalslag’ naar de inwoners toe de gemeenschap dichterbij elkaar brengt, het mogelijkheden biedt voor de gemeente en bedrijven op financieel gebied en het geeft de gemeente de vrijheid om haar ‘lokale’ DNA na te streven.

Ten tweede is het aanbevolen dat de gemeente de Global Goals indeelt in drie thema’s om zo overzicht, inzicht en focus te creëren.

Het eerste Thema, Duurzaam Voedsel Beleid, is gefocust op het duurzamer en lokaler maken van de Voedselproductie, en is tot stand gekomen op basis van de unieke karakteristieken van de gemeente.

Thema 2 Klimaat en milieu werd niet alleen door de inwoners als belangrijkste thema gekozen, maar heeft ook voordelen zoals betere leefomstandigheden, minder CO₂ uitstoot en een positief beeld van Westerkwartier als milieuvriendelijke gemeente

Alhoewel het derde thema Wereldburgerschap in de enquête als ‘minst’ belangrijke thema naar voren kwam, is het toch van belang dat de gemeente zich op dit thema focust, met name door het invulling te geven door middel van haar Vriendschapsbanden; dit thema geeft de gemeente de kans om op een nieuwe manier te kijken naar haar huidige relaties met overzeese gebieden en het gebruik van de Global Goals kan meer draagvlak creëren.

Als laatste is het aanbevolen dat de gemeente de Global Goals in thema’s implementeert door middel van het doorlopen van 4 fasen en een tussenfase waarin teruggekoppeld wordt via een nieuwe bewonersenquête/politieke inspraakavond. In fase 1 is het van belang dat de gemeente bewustwording creëert binnen de interne organisatie door het mobiliseren van sleutelfiguren, het , als tweede fase wordt het creëren van bewustwording opgeschaald naar de bevolking door middel van verschillende communicatiestrategen.

In fase 3 staat het mobiliseren van de bevolking centraal door middel van het kiezen van een focus doelgroep, het benaderen van (vrijwilligers)organisaties en het mobiliseren van sleutelfiguren. Tussen fase 3 en 4 is het van belang te evalueren of er voldoende draagvlak is gecreëerd om door te gaan naar fase 4 waar de transitie wordt gemaakt van de gemeente naar de inwoners.

Deze transitie brengt meerdere voordelen met zich mee waaronder grotere legitimiteit, meer draagvlak en uitgebreidere financiële mogelijkheden. Dit betekent echter niet dat de gemeentelijke organisatie zelf kan stoppen met het invullen van haar Global Goals ambitie; coherentie in communicatie en beleidsvorming zijn cruciaal voor het creëren van verbinding en het succesvol implementeren van de Global Goals.

Inhoudsopgave

Voorwoord en Persoonlijke Introducties	3
Woord van Dank	6
Lijst met afkortingen.....	7
Managementsamenvatting.....	8
1. Introductie	11
1.1. De opdracht.....	12
1.2. Methodologie	13
2. Vergelijking met andere gemeenten.....	15
2.1. Achtergrond informatie geïnterviewde Global Goals gemeenten	15
2.1.1. Gemeente Deventer	15
2.1.2. Gemeente Heerenveen	16
2.1.3. Gemeente Langedijk.....	16
2.1.4. Gemeente Leeuwarden.....	17
2.1.5. Gemeente Leiden	17
2.1.6. Gemeente Loon op Zand.....	18
2.1.7. Gemeente Nijmegen.....	18
2.1.8. Gemeente Noordenveld	19
2.1.10. Gemeente Oosterhout.....	19
2.1.11. Gemeente Smallerland.....	20
2.1.12. Gemeente Utrecht	20
2.2. Interview Resultaten.....	21
3. Financiering van de Global Goals	36
3.2. Overzicht subsidies.....	37
3.2.1. LIFE: Milieu	37
3.2.2. Horizon 2020 en Horizon Europa	39
3.2.3. Interreg	40
3.2.4. EFRO	42
3.2.5. ELFPO	43
3.2.6. ESF.....	44
4. Aanbevelingen	47
4.1 Aanbeveling 1: Implementeren van de Global Goals door gemeente Westerkwartier	47
4.2 Aanbeveling 2: Het indelen van een aantal Global Goals op basis van drie thema's.....	47
4.2.1. Thema 1: Duurzaam Voedsel Beleid.....	50

4.2.2. Thema 2: Klimaat en Milieu	51
4.2.3. Thema 3: Wereldburgerschap	53
4.3 Aanbeveling 3: Het implementeren van de Global Goals in 4 fasen	56
Afsluitend woord.....	63

Appendices

1. Infographic
2. Global Goals en subdoelen
3. Transcripts Interviews Gemeente Westerkwartier
4. Transcripts Interviews Andere Gemeenten
5. Transcripts Interviews Derden
6. Resultaten inwonersenquête
7. *Better Business, Better World* Rapport

1. Introductie

In 2015 werd de ‘Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling’ ondertekend door de leiders van de lidstaten van de Verenigde Naties (VN), een component van deze Agenda zijn de ‘Global Goals’ (Duurzame Ontwikkelingsdoelen), ook wel de ‘Sustainable Development Goals’ (SDG’s): 17 onafhankelijke, maar samenhangende, doelen die, als ze behaald worden, het vermogen hebben een betere en duurzame wereld te creëren tegen 2030. Voor deze agenda, en de Global Goals, werd de definitie van ‘duurzame ontwikkeling’ gebruikt zoals die in 1987 werd vastgesteld door de Brundtland Commissie:

‘Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.’

Uiteindelijk, na een jarenlang onderhandelingsproces waarbij alle lidstaten en nog eens acht miljoen burgers betrokken werden, zijn er op basis van deze definitie de volgende 17 doelen vastgesteld:

Figuur 1: De SDG's.

Duurzame ontwikkeling in deze tijd vereist een ideale balans tussen ecologische, economische en sociale belangen om zo een betere wereld voor iedereen te kunnen creëren. De 17 Global Goals stellen deze drie dimensies centraal en maken duidelijk dat als iedereen samenwerkt, van nationale tot lokale overheden en van burgers tot bedrijven, deze betere wereld ook daadwerkelijk tot stand kan komen. De huidige Covid-19 pandemie heeft het belang van een duurzamere, meer rechtvaardige wereld alleen maar duidelijker gemaakt; de wereldwijde crisis heeft niet alleen nog meer armoede gecreëerd, maar ook de broze status van de gezondheidssectoren in veel landen aan het licht gebracht.

Alhoewel de Global Goals geen legale verplichtingen met zich meebrengen, zijn ze feitelijk al veelal terug te zien in nationale en internationale wet en regelgeving. De Europese Unie (EU) en de

Verenigde Naties delen in die zin dan ook hetzelfde wereldbeeld. De EU stimuleert en promoot effectief multilateralisme en Global Goals kernwaarden zoals gelijkheid, sterke (democratische) instituten en samenwerking. Het feit dat de EU de Global Goals heeft aangenomen, heeft dan ook voor een extra dimensie in haar internationale samenwerking gezorgd en heeft een wereldwijd raamwerk gecreëerd waarin de SDG's een steeds belangrijkere rol gaan spelen als de basis voor (internationale) samenwerking.¹

Als lidstaat van de EU (en de VN), scoort Nederland relatief hoog op de Global Goals gerelateerd aan armoedebestrijding, economische productiviteit, onderwijs, gezondheidszorg en de betrouwbaarheid van de democratische instituten.² Echter, er valt nog veel winst te behalen op het gebied van klimaat, biodiversiteit en inclusiviteit (met name op de arbeidsmarkt).³

De ambitieuze 2030 Agenda vergt in Nederland dan ook inspanning van alle bovengenoemde groepen, en gemeenten, als het overheidsniveau dat het dichtst bij de burger staat, hebben dan ook een cruciale rol in het promoten en implementeren van de Global Goals. De SDG's zijn tot stand gekomen in opvolging van de Millenniumdoelen, waarvan veel gemeenten onderdeel uit maakten. Wat echter vernieuwend is aan de Global Goals ten opzichte van de Millennium doelen, is het feit dat deze tot stand zijn gekomen met inspraak van alle landen, en gericht zijn op het creëren van een betere wereld voor iedereen; niet alleen in Afrika of Oost-Europa, maar juist ook bij u om de hoek.

Omdat de Global Goals veel raakvlakken hebben met beleidsterreinen van gemeenten,⁴ heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) de 'Gemeenten4GlobalGoals' campagne in het leven geroepen. Het doel van deze campagne is gemeenten bewust maken van de Global Goals en ze daarbij te assisteren door middel van een handleiding, communicatietools en promotiemateriaal. Het feit dat inmiddels 101 Nederlandse gemeenten deze campagne hebben onderschreven laat zien dat ook de lokale overheden de urgentie om zich bezig te houden met duurzame ontwikkeling steeds meer beginnen te voelen.

1.1. De opdracht

De gemeente Westerkwartier is geïnteresseerd in de Global Goals en geeft aan een deel van de SDG's al te implementeren op basis van haar legale verplichtingen. Echter, de gemeente heeft de connectie tussen deze verplichtingen en de Global Goals nog niet kunnen maken en is daarom:

- Niet in staat om haar inspanningen en effectiviteit op het gebied van de Global Goals te meten;

De **Global Goals** zijn niet alleen een opvolger, maar ook een 'verbetering' van de Millenniumdoelen. De SDG's zijn voornamelijk uniek om twee redenen:

1. Het is een universele agenda die zowel nationale als internationale inspanning vergt

Wat de 2030 Agenda uniek maakt is het feit dat er niet meer exclusief gekeken wordt naar ontwikkelingslanden en hun problemen, maar juist ook naar het Westen; de ontwikkelingslanden worden niet langer gezien als de grootste 'vervuilers', en de rijkere landen niet langer als 'banken.' De Global Goals laten ons dus nadenken over onze eigen organisaties en gemeenschappen.

2. De data set is 'robuust'

De Global Goals geeft ons de kans om op een nieuwe manier naar wereldproblematiek te kijken; in plaats van de term 'klimaatverandering', kunnen we nu gebruikmaken van een tool die de voortgang op elk specifiek onderdeel 'meet.'

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-and-united-nations-common-goals-sustainable-future_en.

² <https://vng.nl/sites/default/files/2020-04/handreiking-global-goals-in-het-gemeentelijk-beleid-2020.pdf>.

³ <https://www.cbs.nl/en-gb/publication/2020/27/sdgs-in-the-netherlands-status-report-2020>.

⁴ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-04/handreiking-global-goals-in-het-gemeentelijk-beleid-2020.pdf>.

- Zich niet bewust van andere SDG's die zij zou kunnen nastreven;
- Zich niet bewust van kansen om haar krachten te bundelen en zo meer effectief te zijn;
- Onzeker of zij zich meer wil focussen op de Global Goals;
- Niet in staat om subsidies van de Nederlandse overheid en de Europese Unie te krijgen om; haar te assisteren in het implementeren van de Global Goals.

Deze overwegingen accumuleren zich in de volgende twee onderzoeksvragen, waarop dit rapport een antwoord zal bieden:

- 1. Hoe kunnen de Global Goals de gemeente Westerkwartier ondersteunen om succesvoller te zijn in het behalen van haar doelen?**
- 2. Kunnen de Global Goals de gemeente Westerkwartier ervan overtuigen haar doelen en beleid aan te passen, en tot op welke hoogte?**

1.2. Methodologie

Voor het schrijven van dit rapport hebben we verschillende onderzoeksmethodes gehanteerd. Ten eerste hebben we achtergrondonderzoek gedaan om meer inzicht te krijgen in zowel de Global Goals als de gemeente Westerkwartier en haar beleid. Op basis daarvan is er een plan van aanpak geformuleerd en zijn we vervolgens doorgeshaan met het interviewen van ambtenaren en vrijwilligers door heel Nederland om inspiratie op te doen over de verschillende manieren waarop de Global Goals op lokaal niveau gerealiseerd kunnen worden. Ten slotte hebben we een enquête gehouden onder het inwonerspanel van Westerkwartier, dat bestaat uit 1000 leden. Het doel van deze enquête was het onderzoeken van de betrokkenheid van de burgers bij de gemeente, als wel als hun kennis van de Global Goals.

Eventuele beperkingen van het onderzoek

Ondanks het zorgvuldig plannen en uitvoeren van ons onderzoek, zijn we toch tegen een aantal (onvermijdelijke) zaken opgelopen die een eventuele beperking van de bewijskracht van de resultaten kunnen vormen.

Dit wordt vooral duidelijk in het geval van de enquêteresultaten. De gemeente Westerkwartier heeft 63.458 inwoners (per 1-8-20). Om op basis van de resultaten van deze enquête statistische uitspraken te kunnen doen (95% betrouwbaarheid en 5% foutmarge), zouden 382 inwoners de enquête moeten invullen. Met 367 respondenten werd dat aantal net niet gehaald. Omdat de leeftjidsverdeling van de respondenten ook niet gelijk is aan die van alle inwoners van Westerkwartier (relatief oudere respondenten), kunnen we daarom geen statistische geldige conclusies trekken. Echter, geven de resultaten wel een indruk van hoe de inwoners de Duurzame Ontwikkelingsdoelen waarnemen.

Ten tweede kwamen er ook eventuele beperkingen naar voren bij het afnemen van de interviews met andere gemeenten. Er zijn interviews afgenomen met 12 van de 101 gemeenten die onderdeel zijn van de 'Gemeenten4GlobalGoals' campagne van de VNG. Dit komt overeen met 11.9%, wat een relatief klein aantal is. Daarnaast waren de geïnterviewden vaak al erg betrokken bij de invulling van de Global Goals, waardoor ze op sommige punten bevooroordeeld kunnen zijn. Echter, geven de antwoorden op de vragen een redelijk compleet en divers beeld van hoe de Global Goals op lokaal niveau kunnen worden ingevuld, daarnaast gaf vrijwel elke gemeente ook de obstakels, moeilijke punten en minder geslaagde projecten ook duidelijk aan en kan er dus aangenomen worden dat de mate van bevooroordeeling meevalt.

Hoofdstuk 2: Vergelijking met andere gemeenten

2. Vergelijking met andere gemeenten

In dit deel van het rapport staat de vergelijking met andere gemeenten centraal; we hebben contact kunnen opnemen met 12 gemeenten die hebben deelgenomen aan een interview of een vragenlijst hebben ingevuld. Het eerste deel van deze sectie bestaat uit basisinformatie van elke gemeente, inclusief een overzicht van wat elke gemeente doet met betrekking tot de Global Goals en hun meest succesvolle project/initiatief. Het tweede deel van deze sectie bevat de interviewresultaten, deze resultaten zijn gegroepeerd per vraag en per thema.

2.1. Achtergrond informatie geïnterviewde Global Goals gemeenten

2.1.1. Gemeente Deventer

In 2020 heeft Deventer de Global Goals prijs van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ontvangen als 'Meest inspirerende gemeente' in de categorie: 'Verbinder: Samenleving en bedrijfsleven'. Deventer heeft deze prijs ontvangen, omdat ze inwoners, bedrijven en andere lokale partijen betreft bij de implementatie van de Global Goals.

De kerngroep Deventer4GlobalGoals is een initiatief dat bestaat uit vertegenwoordigers van het onderwijs, het bedrijfsleven, de maatschappelijke en culturele organisaties en de gemeente.

Deventer heeft de 17 Global Goals opgedeeld in 5 clusters die zijn gekoppeld aan één of meerdere Global Goals:

- Het cluster 'Welzijn (basisvoorzieningen voor iedereen)' is gekoppeld aan Global Goals 1, 2, 3 en 6.
- Het cluster 'Goed onderwijs en gelijke kansen' is gekoppeld aan Global Goals 4, 5 en 10.
- Het cluster 'Duurzame economie' is gekoppeld aan Global Goals 7, 8, 9, 11 en 12.
- Het cluster 'Klimaatverandering' is gekoppeld aan Global Goals 13, 14 en 15.
- Het cluster 'Veiligheid, goed bestuur en partnerschappen' is gekoppeld aan Global Goals 16 en 17.

Volgens initiatiefneemster Tonia Dabwe zijn er naast de vele projecten toch twee te benoemen die het meest succesvol zijn geweest:

'Ik vond het een hele lastige vraag, omdat er heel veel projecten zijn, heel veel initiatieven zijn in Deventer die gewoon fantastisch zijn; alleen die zijn niet van ons als kerngroep. Dus ik maak even onderscheid tussen projecten geweldige, gaven, leuke projecten in Deventer en projecten die wij zelf als kerngroep opgezet hebben. En als kerngroep hebben we dus gezegd we willen een stukje algemene awareness, publiciteit en dergelijke onder andere via onze website en sociale media en daarnaast gaan wij een aantal bijeenkomsten rond die thema's organiseren. Dus als je kijkt naar puur dat stukje dan denk ik dat ons meest succesvolle project er op heden eigenlijk de aftrap was en dat was het **Captains of Industry Dinner** wat wij in mei vorig jaar georganiseerd hebben. We hoopten natuurlijk dat vanwege die focus op het bedrijfsleven

heel erg nadrukkelijk *Captains of Industry*, we hoopten natuurlijk dat er een positieve response zou komen, we hadden niet verwacht dat er zo'n grote positieve response zou komen, we hadden niet verwacht dat er zo'n grote positieve response zou komen. Iedereen die er ook maar enigszins toe deed in Deventer in het bedrijfsleven was erbij en wilde iets met de SDG's en vaak was het dan het begin dat ze dan nog niet helemaal precies wisten wat, maar ergens hadden ze wel iets gehoord. Dus echt vanuit de kerngroep denk ik echt dat *Captains of Industry Dinner*, omdat dat echt zo'n enorme dat heeft heel erg veel reuring veroorzaakt.

Als je breder kijkt van Deventer4GlobalGoals dan denk ik dat de *Global Goals Award voor het bedrijfsleven* dat er eigenlijk bij het MKB of bij de MKB organisatie en eind 2019 was er een *Global Goals Award* voor

Figuur 2: Captains of Industry Dinner Deventer.

ondernemers in Deventer van MKB Deventer dat is een draai van honderdtachtig graden; dus dat is gaaf dat is leuk. Dus ik denk dat die als ik er twee moet pakken dan denk ik dat die sowieso gaaf zijn, maar verder weet je er zijn zoveel gave projecten geweest, vanuit de kerngroep zelf het *Dinner*.'

2.1.2. Gemeente Heerenveen

Heerenveen heeft de Global Goals omarmd in het Hoofdlijnenakkoord 2018-2022. Het Akkoord bestaat uit 6 thema's die zijn gekoppeld aan één of meer Global Goals:

- Het thema 'Samen met inwoners' is gekoppeld aan Global Goal 16.
- Het thema 'Zorg en welzijn' is gekoppeld aan Global Goals 1 en 3.
- Het thema 'Wonen en leven' is gekoppeld aan Global Goal 11.
- Het thema 'Werken en ondernemen' is gekoppeld aan Global Goal 8, 9 en 12.
- Het thema 'Toekomstbestendig en duurzaam' is gekoppeld aan Global Goals 7, 13 en 15.
- De eerste vijf thema's geven de belangrijkste speerpunten aan voor de komende vier jaar. Het thema 'Financiën en organisatie' vertaalt de keuzes van Heerenveen in cijfers.

Locatie: Noord
Provincie: Friesland
Bevolking: 50.230
Oppervlakte: 198,17 km²
Website: <https://www.heerenveen.nl/actueel/global-goals/>

Op de vraag wat het meest succesvolle project of initiatief is geweest, antwoordt projectmedewerkster duurzaamheid Samantha van der Sluis:

'Hier hebben we nog geen tot weinig aandacht aan besteed.'

Toch werkt de gemeente al aan wat meer concrete plannen. Enkele voorbeelden laten zien dat Heerenveen al bijdraagt aan bepaalde Global Goals. De gemeente heeft samen met meer dan honderd inwoners plannen gemaakt voor het centrum, bijvoorbeeld voor het aanleggen van meer fietspaden of groen. Hier wordt al op een aantal plaatsen mee gestart en heeft betrekking op Global Goal 11. Verder stimuleert de gemeente sport en bewegen in Heerenveen, wat bijdraagt aan Global Goal 3. Ten slotte helpt de gemeente zoveel mogelijk mensen om hun woning te verduurzamen (Global Goal 7).

2.1.3. Gemeente Langedijk

De stichting 'Langedijk4GlobalGoals' richt zich op 6 Global Goals:

- Global Goal 7;
- Global Goal 11;
- Global Goal 12;
- Global Goal 13;
- Global Goal 15;
- Global Goal 17

Locatie: Centraal
Provincie: Noord-Holland
Bevolking: 27.992
Oppervlakte: 27,03 km²
Website: <https://langedijk4gg.nl/>

Volgens voorzitter Klaas Zwart was het meest succesvolle project tot nu toe een theatervoorstelling:

'In 2016 was er een vijfjaarlijks festijn, omdat we meer als zevenhonderd jaar bestaan dan hebben we het niet even over zevenhonderdvijftig, vijfenzeventig ondertussen hadden en een Koolsail uitgevoerd uitgenodigd en daar werd door het Millennium Comité een *Theatervoorstelling* aangekoppeld. Een *Theatervoorstelling* die dan in het teken stond van het gebruik van streekeigen producten, fairtrade en dat iedereen een ook eerlijk bestaan en een goed inkomen moet kunnen hebben. En dat was erin verwerkt, dat vond plaats in de Oude Sluis die wij hebben en dat was dus een leuke aankleding, het was wel erg koud hoor, maar goed dat is een ander punt onder andere omdat en omdat er veel mensen erbij betrokken ook lokale ondernemers, kregen we die prijs.'

Figuur 3: Theatervoorstelling Langedijk.

De theatervoorstelling is een mooi voorbeeld van een project waarbij verschillende mensen en thema's bij elkaar komen.

2.1.4. Gemeente Leeuwarden

Leeuwarden heeft het College Programma 2018-2022 gebaseerd op de Global Goals. Het programma bestaat uit 6 thema's die zijn gekoppeld aan een of meerdere Global Goals:

Locatie: Noord
Provincie: Friesland
Bevolking: 123.107
Oppervlakte: 255,62 km²

- Het thema 'Iedereen doet mee' is gekoppeld aan Global Goals 2, 4 en 10.
- Het thema 'Een sterke economie en meer werk' is gekoppeld aan Global Goals 4, 6, 8 en 12.
- Het thema 'Een aantrekkelijke stad en regio' is gekoppeld aan Global Goal 11.
- Het thema 'Vitale wijken en dorpen' is gekoppeld aan Global Goals 2 en 11.
- Het thema 'Leeuwarden duurzaam' is gekoppeld aan Global Goals 7, 12, 13 en 15.
- Het thema 'Organisatie en samenwerking' is gekoppeld aan Global Goal 16.

Volgens beleidsmedewerker Economische Zaken Ewout Oppers, zijn er verschillende succesvolle projecten en initiatieven te benoemen:

'Om er een te kiezen, zou ik te kort doen aan de rest. Kijk maar eens naar de helden die benoemd zijn op de afgelopen **twee Vlaggendagen**: (<https://www.leeuwarden.nl/nl/leeuwarden-als-global-goals-gemeente>). Ook de **Vonketon** in mei van dit jaar was een prachtig initiatief waar we aan mee hebben gewerkt. Maar ook op de **campussen** gebeurt van alles dat bijdraagt aan een duurzame wereld.'

Het erkennen van lokale 'helden' kan er voor zorgen dat meer mensen zich gaan inzetten voor een duurzame wereld en zo een bijdrage leveren aan de Global Goals.

2.1.5. Gemeente Leiden

'Leiden4GlobalGoals' is een platform dat bestaat uit samenwerkingen tussen organisaties, instellingen en inwoners.

De 17 Global Goals zijn onderverdeeld in 3 thema's, met 3 teams per thema, dus in totaal 9 verschillende teams. Bij elk team is een wethouder betrokken en er zijn verschillende organisaties en initiatieven gekoppeld aan een bepaald thema:

Locatie: Centraal
Provincie: Zuid-Holland
Bevolking: 124.899
Oppervlakte: 23,27 km²
Website:
<https://www.leiden4globalgoals.nl/>

- Het thema 'Mensen' is gekoppeld aan Global Goals 1, 2, 3, 4, 5 en 11.
 - Het I-team: Inclusie draagt bij aan Global Goals 1, 2, 5 en 11.
 - Het G-team: Gezond leven draagt bij aan Global Goal 3.
 - Het O-team: Onderwijs draagt bij aan Global Goal 4.
- Het thema 'Milieu' is gekoppeld aan Global Goals 6, 7, 13, 14 en 15.
 - Het E-team: Energietransitie draagt bij aan Global Goals 7 en 13.
 - Het W-team: Water draagt bij aan Global Goals 6 en 14.
 - Het B-team: Biodiversiteit en klimaatadaptatie draagt bij aan Global Goals 15.
- Het thema 'Maatschappij' is gekoppeld aan Global Goals 8, 9, 10, 12, 16 en 17.
 - Het C-team: Circulaire economie draagt bij aan Global Goals 8, 9, 10 en 12.
 - Het R-team: Recht en goed bestuur draagt bij aan Global Goal 16.
 - Het P-team: Partnerschappen draagt bij aan Global Goal 17.

Annika van Veen, adviseur Natuur en Duurzaamheidseducatie, vertelt dat er nog geen concrete projecten zijn ontstaan, maar wel samenwerkingen:

‘Veel projecten die nu op de site staan, liepen al. De samenwerkingen zijn wel al gestart, maar hebben nog niet tot concrete projecten geleid. Het meest succesvol zijn denk ik de *presentaties* en **IdeeCafés** geweest. Hierin ontstonden veel van de huidige samenwerkingen.’

Figuur 4: Ideecafé Leiden

2.1.6. Gemeente Loon op Zand

De gemeenteraad van Loon op Zand legt de nadruk op de Global Goals waaraan de inwoners kunnen bijdragen: duurzaamheid en eerlijke handel. De Stichting ‘Wereldgemeente Loon op Zand’, een platform van betrokken inwoners, geeft vorm en inhoud aan het gemeenteraadsbesluit om Global Goals gemeente te worden.

De Stichting heeft haar werkterrein onderverdeeld in 4 thema's die te maken hebben met Duurzaamheid en Eerlijke handel:

1. Energie (opwekking en besparing);
2. Voedsel;
3. Reparatie/hergebruik;
4. Eerlijke handel.

Locatie: Zuid
Provincie: Noord-Brabant
Bevolking: 23.466
Oppervlakte: 50,71 km²
Website:
<https://wereldgemeenteloonopzand.nl/>

Volgens bestuurslid Nanny Verheijen is er duidelijk een succesvol project aan te wijzen:

‘Het meest succesvolle project is ongetwijfeld de omvorming van de **Werkgroep Energie in een lokaal Energiecollectief**, ECLoZ, dat inmiddels 3 opwekkingsprojecten heeft gerealiseerd en rond de 150 leden in de gemeente heeft.’

Figuur 5: Energiecollectief Loon op Zand

Dit is een mooi voorbeeld van hoe een werkgroep ervoor kan zorgen dat er een collectief ontstaat waar veel lokale coöperaties zich bij kunnen aansluiten. Op deze manier kunnen er ook andere samenwerkingen ontstaan.

2.1.7. Gemeente Nijmegen

De gemeente Nijmegen ondersteunt de Global Goals zonder deze te koppelen aan een specifiek gemeentelijk programma. Echter, de gemeente is de initiatiefnemer geweest van ‘Power2Nijmegen’:

Een netwerk waarin bedrijven, organisaties, kennisinstellingen en andere experts samenwerken aan ideeën en projecten. Het doel is om van Nijmegen een energie-neutrale stad te maken. De gemeente ondersteunt het netwerk door het verstrekken van subsidie, het verbinden van projecten en het organiseren van bijeenkomsten.

Locatie: Centraal
Provincie: Gelderland
Bevolking: 176.731
Oppervlakte: 57,63 km²
Website:
<https://power2nijmegen.nl/>

Beleidsadviseur Ôltsje van Gorkum geeft aan dat het moeilijk is om het meest succesvolle project aan te wijzen:

‘Nijmegen heeft bewust gekozen voor het uitspreken van steun aan de Global Goals zonder daar een specifiek programma aan te koppelen. De reden daarvoor is dat in onze ogen de Global Goals niet geschikt zijn als kapstok / indeling voor gemeentelijk beleid. De Global Goals zijn daar ook nooit voor bedoeld. Afgelopen zomer hebben we een poging gedaan om te inventariseren hoe beleid van de gemeente bijdraagt aan elk Global Goal, door te vragen naar enkele concrete voorbeelden van activiteiten die bijdragen aan elk Global Goal. Dit bleek om diverse redenen onbegonnen werk. Ten eerste was het vrijwel ondoenlijk om bij een specifieke Global Goal één aanspreekpunt te vinden. Ten tweede bleek vrijwel al het gemeentelijke beleid wel op één of andere manier een bijdrage te leveren aan één of meerdere Global Goals. Ten derde waren de aangedragen voorbeelden zeer uiteenlopend wat betreft concreetheid en impact. Ten vierde bleek het ondoenlijk om die voorbeelden op enigszins aansprekende manier in begrijpelijk Nederlands te verwoorden. Om uit deze gebrekkige inventarisatie is niet een “meest succesvol project / initiatief” te kiezen. Uiteraard zijn er ook in Nijmegen allerlei andere organisaties dan de gemeente actief met initiatieven die de Global Goals dienen. Wij houden daar echter geen overzicht van bij (omdat we de Global Goals indeling niet als kapstok voor ons beleid gebruiken), dus ook daar kunnen we moeilijk een “meest succesvol project / initiatief” uit aanwijzen.’

2.1.8. Gemeente Noordenveld

Het Platform 'Global Goals Noordenveld' bestaat uit inwoners, ondernemers, scholen, organisaties en verenigingen en is opgericht op initiatief van PvdA en Groenlinks.

Het Platform onderschrijft een bijdrage te leveren aan alle 17 Global Goals.

Initiatiefneemster Anita van der Noord vertelt over een nieuw project waar ze binnenkort mee gaat starten:

'We gaan eigenlijk want er zijn zoveel mooie pareltjes in Noord-Nederland in zowel in Groningen als Drenthe dus wij gaan eigenlijk nu straks een **SDG Metro Tour** of een SDG Experience House Metro Tour doen. We gaan gewoon bij de pareltjes die er al zijn voor duurzaamheid, want als wij een SDG zeg maar wij gaan een waarde bordje weer plaatsen, een SDG waarde bordje. We beginnen in Emmen bij Alpha want die doet al heel veel met circulariteit, gaan we een waarde bordje plaatsen en ook een actiepunt daarin opnemen. En zo gaan we langs heel veel gemeenten overal waarde bordje plaatsen om die versnelling te creëren. Dus niet één SDG House, maar waarde bordjes. En af en toe komen we bij een heel groot station en bij het grote station is de reuring tussen ondernemers, overheid en kennisinstellingen voor de SDG's met acties. En uiteindelijk komen we bij het hoofdstation en dat gaan we met elkaar, we hebben straks allemaal verbindingen, zie maar één metrostation met al die verbindingen, gaan we wel met elkaar bepalen waar komt het fysieke SDG House. Want ik kan wel zeggen de Noorderpoort zou het SDG House kunnen zijn, Terra, Alfa-college, de universiteit daar doen ze al heel veel aan SDG's, UMCG. Maar dan ben ik niet onafhankelijk en ik wil juist uiteindelijk die versnelling. Dus door uiteindelijk nu in Drenthe en Groningen dus een heel netwerk te maken, een soort metro, en om ze ook uiteindelijk weer dat schouderklopje te geven wat doen jullie het goed en wat gaan jullie daar een actie, want je moet een actie koppelen en zo brengen we het toch helemaal bij elkaar. Dus doordat je op zoveel gebieden actief bent, probeer ik het nu uiteindelijk die verbinding te maken. Door de verbinding die versnelling te creëren.'

Locatie: Noord
Provincie: Drenthe
Bevolking: 31.290
Oppervlakte: 205,29 km²
Website:
<https://www.globalgoalsnoordenveld.nl/>

2.1.9. Gemeente Oldenzaal

'Oldenzaal4GlobalGoals' wordt gereguleerd door de gemeente en is geen aparte rechtsvorm. De 17 Global Goals worden 'omarmd' en vertaald naar beleid en uitvoering.

Volgens Derk van Wolde van de gemeente Oldenzaal was de 'Global Deal' die er is gesloten met basisscholen, naar zijn mening, het meest succesvolle project tot nu toe:

'Ik vind het mooiste initiatief dat wij hebben, en wat ook eigenlijk ook heel succesvol, is onze **samenwerking met basisscholen**; dat loopt echt heel erg goed en dat krijgt ook echt wel een gevolg. We zijn op dit moment bijvoorbeeld met een aantal scholen bezig om daar groene schoolpleinen aan te leggen; dus de tegels eruit, veel meer avontuur pluk en veel meer groen en groentuin achtige tuintjes aan te leggen. Dat vind ik één van de mooiste en succesvolste projecten die we hebben. Daarnaast zijn we bezig met *armoedebestrijding en kinderarmoede*; dat is ook een heel mooi project wat vroeger nooit gelinkt werd aan duurzaamheid. En nu kun je dat dus wel heel mooi linken aan duurzaamheid; dat proberen we bijvoorbeeld met fashioncheques voor kinderen, met leergeld, met sportverenigingen. Daarnaast is het ook heel erg leuk om bezig te zijn met de *Omgevingswet*. Daarnaast zijn we ook met de *energiebedrijven in Noord-oost Twente* heel erg bezig om onze energiedoelstellingen te halen door middel van een samenwerking, die dan ook weer onder de Global Goals vallen.'

Locatie: Centraal
Provincie: Overijssel
Bevolking: 31.840
Oppervlakte: 21,95 km²
Website:
<https://www.oldenzaal.nl/oldenzaal4globalgoals>

2.1.10. Gemeente Oosterhout

'SDG Lokaal' is een online platform van de gemeente Oosterhout dat een lokale verbinding vormt tussen bedrijven en non-profitorganisaties waarin de Global Goals de basis leggen.

Opgaveleider Duurzaamheid Piet Ackermans, noemt twee succesvolle projecten/initiatieven:

'Degene vanuit duurzaamheid die het meeste effect heeft gehad, is de zogenaamde **Zon op Bedrijfsdaken** activiteit. Jullie weten dat wij als gemeente vanuit het klimaatakkoord in 2030 moeten wij onze duurzame productie op orde hebben. Zon op Bedrijfsdaken is daar de eerste van de zonneladder, daar moet je gewoon mee beginnen. En wij doen al twee jaar lang, naderen wij

Locatie: Zuid
Provincie: Noord-Brabant
Bevolking: 55.616
Oppervlakte: 73,09 km²
Website:
<https://oosterhoutsdglokaal.nl/>

met een adviseur alle bedrijven in Oosterhout; met de vraag op welke manier zij mee willen doen om op hun eigen dak zonnepanelen neer te leggen. En inmiddels hebben een veertigtal ondernemers dat al wel gedaan, dus van het doel van honderdduizend zonnepanelen liggen er inmiddels al vijfenveertigduizend op de daken. En gezien het aantal zonnepanelen wat per jaar geplaatst wordt, wat trouwens ieder jaar weer stijgt, gaan wij die honderdduizend panelen makkelijk halen dat jaar.

Figuur 6: Voedseltuin Oosterhout

En een ander leuk initiatief is eigenlijk de **Voedseltuin**. Die was al bekend uit andere gemeenten, Boxtel in Brabant was dat dan. Die meneer is toen bij mij langs geweest van; ik wil eigenlijk dit van de grond zien te krijgen. Nou dat vinden wij z'n belangrijk initiatief dat wij dat ook op de website gezet hebben en afgelopen maand, november, is het zelfs zover gekomen dat de gemeenteraad heeft ingestemd om een stuk grond beschikbaar te stellen en een subsidie te geven zodat ze ook kunnen starten met de *Voedseltuin*. Dus dat is ook mooi van vrijwilligers en dat ziet natuurlijk toe op de goederenbank en de voedselbank die wij hebben en op die manier armoede en honger te bestrijden. Dus dan raakt het een aantal SDG doelen.'

2.1.11. Gemeente Smallerland

De gemeente Smallerland zet zich in voor het behalen van de Global Goals; op de website wordt beschreven hoe elke Global Goal bijdraagt aan een soortgelijke doelstelling die aansluit op de specifieke karakteristieken van de gemeente.

Anke de Vries (Smallerland) geeft aan dat het niet gaat om het meest succesvolle project/initiatief, maar dat er andersom geredeneerd wordt:

'Zo zou je dat nog niet eens kunnen zeggen. Bij al ons werk kunnen wij wel Global Goals aan koppelen, maar wat je eigenlijk wilt is dat je een soort omkeer hebt. Dus we zeggen altijd van stickers plakken is niet zo moeilijk, van dat je je werk gaat leveren en zegt dat dit bijdraagt aan doel zus en doel zo. Maar je moet eigenlijk een verandering maken, dat je je eigen opgave voor je organisatie op de Global Goal manier gaat formuleren. Dat moet nog gebeuren.'

Locatie: Noord
Provincie: Friesland
Bevolking: 56.181
Oppervlakte: 126,17 km²
Website:
<https://www.dwj.mn.nl/globalgoals/>

2.1.12. Gemeente Utrecht

'Utrecht4GlobalGoals' is een stichting en heeft een dashboard samengesteld waarin bedrijven, initiatieven en de gemeente samenkomen. De 'Global Goals Monitor Utrecht' bevat grafieken met statistieken toebehorend aan de gemeente en een brede beschrijving van hoe de gemeente de doelstellingen onder de thema's wil bereiken.

Daarnaast heeft de gemeenteraad een manifest aan de burgemeester gepresenteerd waarin staat dat deze raadsleden één of meerdere Global Goals adopteren. Hiermee roepen de deelnemende raadsleden ook de rest van de raad op om actief de Global Goals te omarmen.

De Global Goals Monitor bestaat uit 7 thema's en heeft betrekking op verschillende Global Goals:

- Het thema 'Duurzame energie voor iedereen' draagt bij aan Global Goals 7, 9, 11 en 13.
- Het thema 'Duurzame mobiliteit voor iedereen' draagt bij aan Global Goals 9 en 11.
- Het thema 'Veerkracht en gelijke kansen' draagt bij aan Global Goals 1, 2, 3, 4, 5 en 10.
- Het thema 'Vergroenen en verdichten' draagt bij aan Global Goals 3, 11, 13 en 15.
- Het thema 'Werk voor iedereen' draagt bij aan Global Goals 3, 4, 8 en 10.
- Het thema 'Woningmarkt in balans' draagt bij aan Global Goal 11.
- Het thema 'Zorg dichtbij en op maat' draagt bij aan Global Goal 3.

Locatie: Centraal
Provincie: Utrecht
Bevolking: 358.454
Oppervlakte: 99,21 km²
Website:
<https://www.utrecht4globalgoals.nl/>

Figuur 7: Climate Planet Utrecht

Projectleidster Maike van Eijndthoven over een bijzonder project:

'In 2018 hadden wij hier een heel groot evenement, de **Climate Planet** heette dat; een hele grote wereldbol op het Jaarbeursplein. Dat was een evenement, iedereen die naar het station ging hier in de stad, kon niet meer om die doelen heen. Dus dat werkte heel goed in de kennismaking sfeer en eigenlijk is toen een beetje de omslag gekomen vanaf 2019 dat mensen eigenlijk wel wisten wat die doelen waren maar het nog moeilijk vonden om te zien wat ze er nou mee konden met hun bedrijf, school of initiatief.'

2.2. Interview Resultaten

Zoals hierboven duidelijk is geworden, zijn er interviews afgenomen met 12 van de 101 gemeenten die onderdeel zijn van de 'Gemeenten4GlobalGoals' campagne van de VNG, wat overeenkomt met 11.9%. In deze sectie zult u een overzicht vinden van de meest voorkomende, of juist meest opvallende reacties, ideeën, projecten en inzichten die uit deze interviews naar boven kwamen. De eerste sectie bestaat uit responses op de vragen die aan alle twaalf gemeenten zijn gesteld, de tweede sectie uit veelgenoemde thema's en specifieke suggesties die zich in de sectie 'Aanbevelingen' zullen accumuleren tot een specifiek advies voor de gemeente Westerkwartier op basis van de ervaringen van andere gemeenten.

1. Kunt u ons iets meer vertellen over het proces dat verscholen is gegaan achter het worden van een Global Goals gemeente?

Op deze vraag antwoordde een deel van de gemeenten dat ze simpelweg hebben gereageerd op de oproep van de VNG om zich aan te sluiten bij haar 'Gemeenten4GlobalGoals' campagne. Deze aansluiting bestaat uit het invullen van een formulier op de website en brengt geen verdere verplichtingen met zich mee. De afwezigheid van verplichtingen en richtlijnen is volgens Anita van der Noord (Noordenveld) dan ook het voordeel van de Global Goals:

'De VNG wil stimuleren dat steeds meer gemeenten zich aansluiten bij de campagne en heeft ook al allerlei handvatten ontwikkeld om dit te stimuleren. Maar het mooie van de Global Goals is dat elke gemeente zelf het predicaat 'Global Goal' bepaalt en hoe zij daaraan gaan werken. Daar zitten dus echt niet allemaal voorwaarden aan vast, en dat is het mooie van de Global Goals.'

Dat meer gemeenten deze denkwijze hanteren, valt te zien aan het grote aantal gemeenten dat ingeschreven staat als Global Goals gemeente op de VNG website, maar hier verder weinig mee schijnen te doen. De bepaling en invulling van haar Global Goals ambitie kan een gemeente dus helemaal zelf bepalen en gedetailleerd laten aansluiten op wat er leeft in de eigen gemeenschap en/of organisatie. Zo vertelt Derk van Wolde (Oldenzaal):

'Oldenzaal was al langere tijd vrij actief bezig met duurzaamheid op allerlei terreinen en we zaten eigenlijk te zoeken naar een 'paraplu' die ons zou kunnen helpen om dat te verbreden; we vonden dat we te eng bezig waren met duurzaamheid en wilden op een andere manier omgaan met onze gemeente, de inwoners en bedrijven om draagvlak te krijgen voor een betere samenleving. En toen zijn we terecht gekomen bij de Global Goals; een hele mooie manier om heel breed te kunnen kijken naar een betere samenleving en wat je heel dichtbij en concreet kunt maken. Al die zeventien Goals hebben raakvlakken met beleidsterreinen waar je als gemeente eigenlijk zelf al mee bezig bent; en met die Global Goals kun je dat wat breder neerzetten en ook makkelijker bespreken met je eigen bevolking.'

En zo geven veel gemeenten aan dat de Global Goals en de afwezigheid van verplichting die er mee gepaard gaat, vooral kunnen worden ingezet als een soort paraplu of 'vertaling' naar inwoners en tussen verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie zelf. Zo legt Maike van Eijndthoven (Utrecht) uit:

‘Een gemeente is vaak vrij gesegregeerd; je hebt een clubje dat bezig is met circulaire economie, eentje die bezig is met schuldhulpverlening en een clubje dat bezig is met ‘Utrecht Fietsstad.’ Als al die clubjes nou een **paraplu** hebben die ze verbindt, dan kun je veel beter al die eilandjes met elkaar laten gaan praten. En dat geeft de Global Goals: **Verbinding** tussen al die verschillende eilandjes.’

Samantha van der Sluis (Heerenveen) geeft ook aan;

‘de Global Goals geeft voor ons wel een indicatie voor waar we nu staan op bepaalde punten en wat we nog kunnen doen om dingen te verbeteren of anders aan te pakken.’

Volgens Tonia Dabwe (Deventer) kan het idee van de Global Goals als een ‘paraplu’ ook doorgetrokken worden naar inwoners en bedrijven:

‘Sleutelfiguren van bepaalde **sectoren** bij elkaar brengen vindt de gemeente (Deventer) ook erg interessant, omdat je daarmee een soort van **samenwerkingsplatform** creëert waarin partijen die elkaar anders niet zo makkelijk zouden vinden, een stichting, school of bedrijf bijvoorbeeld, elkaar nu makkelijker langs deze route en onder deze noemer kunnen vinden.’

Dus, de Global Goals kunnen voornamelijk ingezet worden als een paraplu om een breed scala aan initiatieven, projecten en zelfs gemeentelijke afdelingen onder te scharen. Vertaling, verbinding en samenwerking schijnt het credo te zijn.

2. Wat heeft het label ‘Global Goals Gemeente’ de gemeente opgeleverd? Kunt u de voordelen voor de gemeente en de inwoners benoemen?

De gemeente is het overheidsniveau dat het dichtst bij de burger staat; het is waar we wonen, waar we onze kinderen naar school sturen, waar we even een ‘frisse’ neus gaan halen en zelfs waar het begin en einde van ons leven geregistreerd worden. Om te zeggen dat het belangrijk is, zou dus een understatement zijn. Vooral nu, in een tijdperk waarin duurzaamheid een belangrijk onderwerp is, met name voor de jongere generatie, en waarin thuiswerken de norm schijnt te worden, is de uiteindelijke beslissing om een plaats ‘thuis’ te noemen veel meer gebaseerd op consumentenkeuzes dan het pakweg dertig jaar geleden was. Volgens de logica van dit *rational choice* model voor lokale overheid ontkomt een gemeente tegenwoordig niet meer aan één of andere vorm van citymarketing. Vandaar dus de vraag of een label als ‘Global Goals Gemeente’ een gemeente van een nieuwe dimensie van citymarketing zou kunnen voorzien?

Op de vraag wat het label ‘Global Goals gemeente’ de gemeente en de inwoners heeft opgeleverd, antwoordde een groot deel van de gemeenten dat het voor bewustwording en inspiratie binnen, en voor de gemeenschap heeft gezorgd. Zo legt Ewout Oppers (Leeuwarden) uit:

‘Tijdens onze jaarlijkse Vlaggendag zetten we lokale SDG-helden in het zonnetje en vragen we aandacht voor de Global Goals. De initiatieven die we de afgelopen twee jaar tot lokale held hebben benoemd hebben ons laten weten dat ze daar leuke dingen aan hebben overgehouden, zoals samenwerkingen met andere helden, publiciteit en deuren die makkelijker openen; zo creëren we bewustzijn rondom duurzaamheid en belonen we goed werk. Op die manier stimuleren we ook dat de inwoners van Leeuwarden geïnspireerd raken om duurzaam werk te gaan doen.’

Voordelen Global Goals:

- ✓ Paraplu eigen organisatie
- ✓ Vertaalslag inwoners
- ✓ (inter)nationale bekendheid
- ✓ Eigen invulling

Ook Maïke van Eijndthoven (Utrecht) noemt het creëren van bewustwording een belangrijk voordeel:

‘Ik denk dat als je wereldwijd doelen stelt dat je daar landelijk en lokaal ook richting aan moet geven; en die richting moet zover doorgaan dat het echt bij mensen thuis komt. En ik denk dat dat best moeilijk is om te doen. Dus heeft het voordelen voor inwoners? Ja, want ze worden meegenomen om na te denken over iets dat in eerste instantie veel te groot voor ze lijkt; ze worden geholpen om dat te vertalen naar iets waar ze zelf eigenlijk al mee bezig zijn.’

Maar van Eijndthoven noemt ook nog een ander belangrijk voordeel dat veel genoemd wordt door de grotere gemeenten die al wat langer bezig zijn met de Global Goals: (inter)nationale bekendheid:

‘De Global Goals hebben ook in internationaal perspectief voordeel. Want van Hangzhou in China tot Bristol in Engeland zijn er mensen hier in Utrecht wezen kijken van; hoe doen jullie dat nou, die vertaling maken naar lokaal beleid?’

Ewout Oppers (Leeuwarden) vertelt dat het in Leeuwarden niet zozeer om bekendheid in het buitenland draait, maar om het delen van kennis en inspiratie op een grotere schaal dan alleen lokaal of nationaal:

‘We willen onze bedrijven, en onszelf, graag koppelen aan kennis en kunde uit het buitenland. Tegelijkertijd is het ook mooi om onze kennis te delen. We hebben via het UN GCCP wel eens bedrijven en onderzoekers uit Leeuwarden laten meehelpen aan het verschonen van een rivier in Brazilië. Dat zijn mooie resultaten. Je hebt dus toegang tot veel meer kennis en kunde dan als je alleen lokaal naar partners zoekt.’

Annika van Veen (Leiden):

‘Het is met name inspirerend voor de interne organisatie om deel uit te maken van een netwerk, en daarmee van een **internationale beweging**.’

Ook Tonia Dabwe (Deventer) benoemt het internationale aspect en de voordelen daarvan voor haar stad, en trekt dit door naar nationale bekendheid:

‘Van de gemeente hoor je met name heel veel over de bekendheid binnen andere gemeenten; samenwerken en voorbeelden uitwisselen. Zeker nu Deventer de VNG prijs heeft gewonnen wordt het ook als voorbeeld gezien; het is dus voor een gemeente ook een hele interessante manier om zich nationaal en internationaal (als je internationaal georiënteerd bent) te positioneren.’

Maike van Eijndthoven (Utrecht) sluit zich hierbij aan:

‘We hebben ook binnen de andere SDG-gemeenten veel contacten dus daarin kan je ook weer van elkaar leren en projecten die ergens anders goed gedraaid hebben die kunnen dan weer hier naartoe zodat je niet overal opnieuw het wiel hoeft uit te vinden. Dus dat werkt ook heel prettig.’

Alhoewel er verschillende voordelen worden genoemd, lijken de Global Goals dus op het gebied van citymarketing zowel nationaal als internationaal bekendheid te kunnen generen. Daarnaast is een goede tool om bewustzijn op het gebied van (sociale) duurzaamheid te creëren naar zowel inwoners als de eigen organisatie.

3. In hoeverre is er animo vanuit de gemeenschap voor de Global Goals? Heeft u het idee dat de afgelopen jaren de inwonersparticipatie is gegroeid? Zo ja, hoe komt dit, zijn er bestaande projecten/initiatieven of communicatiestrategieën die hier naar uw mening voor hebben gezorgd?

Inwonersparticipatie is een belangrijk onderdeel van het behalen van de Global Goals, zoals veel gemeenten aangeven; je doet het niet alleen. Vandaar de vraag aan de Global Goals gemeenten of ze het idee hebben dat, hoe langer ze bezig zijn met de Global Goals, er meer interesse en herkenning geconstateerd wordt bij inwoners, en zo ja, waar dit dan volgens hen aan te danken is geweest.

Een onderwerp dat in veel antwoorden op verschillende vragen overduidelijk steeds terugkwam was ‘bewustwording’ en het creëren van bekendheid. Zo ook op deze vraag; een deel van de gemeenten geeft aan dat het organiseren van een (groot) zichtbaarheidsevenement, zeker in de beginfase, zorgt voor meer bewustwording en participatie binnen de gemeente.

Zo doet een aantal gemeenten mee aan de SDG Vlaggendag; een initiatief van de VNG om jaarlijks op 25 september, de ‘verjaardag’ van de Global Goals, de SDG vlag uit te hangen op het gemeentehuis en dit gepaard te laten gaan met een openbare toespraak of uiting van een gemeentebestuurder over de Global Goals, de vlag zelf verstrekt de VNG aan iedere Global Goals gemeente. Ewout Oppers (Leeuwarden):

'Het is lastig om daar [de interesse en inwoners participatie] iets over te zeggen, al merk ik wel dat bewoners van Leeuwarden onze Vlaggendag vaak erg leuk vinden en dat de initiatieven die wij eren vaak een grote achterban hebben die druk bezig zijn met de Global Goals...Het is te veel eer om dit naar de gemeente te schuiven, maar ik hoop en denk wel dat we er met onze Vlaggendag, onze bijdragen aan verschillende netwerken en onze online communicatie aan bijdragen.'

Figuur 8: VNG SDG Vlag.

Ook Anita van der Noord (Noordenveld) vertelt dat het hijsen van de vlag een goede stap is om de link tussen wat inwoners al doen, en de bewustwording van de Global Goals uit te dragen:

'Ook de gemeente zelf heeft de vlag al gehangen in september, ze zijn dus wel trots op wat er gebeurt.'

Derk van Wolde (Oldenzaal) vult aan:

'Verder hebben we twee keer meegedaan aan de Vlaggendag om zowel intern, maar ook naar buiten te laten zien dat we Global Goals gemeente zijn. En van die vlaggen dagen hebben we video filmpjes gemaakt waarin we, naast dat we als gemeenten daarmee bezig zijn, ook partners aan het woord laten en laten zien op welke wijze zij ook bezig zijn met Global Goals.'

Ook Maike van Eijndthoven (Utrecht) geeft aan te denken dat een (groot) zichtbaarheidsevenement goed zou werken. In Utrecht hebben ze dit gedaan door middel van de *Climate Planet*. Van Eijndthoven:

'In 2018 hadden wij hier een heel groot evenement, de *Climate Planet* heette dat; een hele grote wereldbol op het Jaarbeursplein. Dat was een evenement, iedereen die naar het station ging hier in de stad, kon niet meer om die doelen heen. Dus dat werkte heel goed in de kennismaking sfeer en eigenlijk is toen een beetje de omslag gekomen vanaf 2019 dat mensen eigenlijk wel wisten wat die doelen waren...'

Of ze *Climate Planet* ook zou bestempelen als het meest succesvolle project antwoord ze:

'Nee, niet per se als het meest succesvolle project. Maar wel als het meest megalomane grote ding waar je heel veel mensen mee bereikt op level 1; ze zien die doelen, ook al weten ze nog helemaal niet per se inhoudelijk wat het betekent...Ik denk dat een heel groot zichtbaarheidsevenement heel goed werkt. Er is een marketingwet [*The Rule of 7*] die zegt dat mensen zeven keer iets moeten zien voordat er een radertje gaat draaien en ze er daadwerkelijk over na gaan denken. Dus op het moment dat jij op school, op je werk, in het openbaar vervoer, op het plein en misschien nog vanuit de gemeentelijke uiting steeds weer die icoontjes ziet, steeds weer iets hoort over die doelen, je kind komt thuis met een lespakket wat gaat over die doelen, dan ga je vanzelf een keer nadenken van; o ja. En dan heb je mensen over een bepaalde drempel heen; want dan weten ze wat die doelen zijn. En al weten ze niet meer dan; o ja, VN doelen voor een betere wereld, dan heb je in ieder geval die stap al van; ze kennen ze en ze weten grofweg waar ze overgaan. Zichtbaarheid en herhaling is belangrijk.'

Anita van den Noord (Noordenveld):

'Bewustwording, terugkoppelen en dat weer herhalen. Herhalen, herhalen, herhalen; zo gaan wij dus uiteindelijk steeds een beetje verder.'

Ook Piet Ackermans (Oosterhout) geeft aan dat herhaling vooral in de eerste fase (bewustwording creëren) erg belangrijk is:

'Kijk, aan de ene kant herhalen; een moeilijke boodschap moet je wel een keer of wat vertellen of het moet gewoon interessant zijn, nieuwswaarde hebben. En als het dan iedere keer opvalt dan dan gaan ze vanzelf een patroon herkennen, van 'oh dat komt steeds van de SDG vandaan.'

Echter, een zichtbaarheidsevenement kan volgens van Eijndthoven ook georganiseerd worden op kleinere schaal:

'...daar hoeft je niet per se een wereldbol voor neer te zetten, je zou ook kunnen zeggen van ieder paspoorthoesje wat bij de gemeente wordt opgehaald heeft het logo van de *Global Goals* erop; dat zou ook werken. Ik denk dat je heel erg moet zoeken naar een project wat super zichtbaar is voor alle bewoners, dus niet alleen voor de linkse hoogopgeleide elite maar juist ook voor de voetbalsupporters.'

Piet Ackermans (Oosterhout) geeft aan te denken dat toegenomen inwonersparticipatie ook met name te danken is geweest aan de communicatiestrategie, in zijn geval persoonlijke benadering. Ackermans:

‘Wat is de succesfactor geweest, persoonlijke benadering... Je moet echt achter de mensen aan zitten en zorgen dat de drempel zo laag mogelijk is; mensen hebben snel een ‘ja maar’ argument.

Ook Derk van Wolde (Oldenzaal) geeft aan dat een dergelijk initiatief begint te ‘leven’ wanneer het dichtbij mensen staat:

‘Zodra het dichtbij is of mensen direct aangaat zijn ze eerder bereid om mee te praten dan als het ver weg staat. Als het gaat om participatie proberen we de onderwerpen zo concreet mogelijk te maken, en het dan over dingen te hebben waar jij echt invloed op kunt hebben.’

Ook Ûltsje van Gorkum (Nijmegen) geeft aan communicatie als een belangrijke factor te zien. Van Gorkum:

‘De bekendheid van de Global Goals in de samenleving is naar mijn idee de afgelopen jaren wel gegroeid, al kan ik dat niet met cijfers of metingen onderbouwen... Een andere belangrijke factor is dat inwonersparticipatie wordt opgezet vanuit vertrouwen in de inwoners en (dus) met open communicatie. Dat is veel makkelijker gezegd dan gedaan, vooral als het vertrouwen van groepen inwoners in de overheid broos is. Uiteindelijk komt het er op neer dat participatie alleen werkt als de overheid de inwoners serieus neemt door ze de ruimte te geven voor substantiële input met zo min mogelijk voorwaarden vooraf en met zo veel mogelijk beslissruimte voor de inwoners, ook als de betreffende inwoners in eerste instantie weinig vertrouwen hebben in de overheid!’

Anita van den Noord (Noordenveld) voegt toe:

‘... ik denk ook dat juist dat zodra je het gaat uitleggen of communiceren met de inwoners dat ze eigenlijk heel snel overstag gaan.’

Echter, een aantal gemeenten geeft ook aan het moeilijk te vinden om de bewonersparticipatie in te schatten, onder andere door het feit dat er geen fysieke bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden als gevolg van het Covid-19 virus. Annika van Veen (Leiden):

‘Er is zeker animo, getuige de grote opkomst naar veel van de events, zelfs als deze online zijn. De participatie is naar mijn idee ook gegroeid, al is het lastig om te zien hoever we zijn, vanwege corona. Een live bijeenkomst zou zeker helpen.

Andere gemeenten geven weer aan dat, Corona of geen Corona, de inwonersparticipatie over het algemeen nog relatief laag is. Anke de Vries (Smallingerland):

‘Nee, dat vind ik heel moeilijk. Wij hebben hier geen mensen die hier een actieve rol in spelen. We hebben een werkgroep op ontwikkelingssamenwerking die wel zou willen, maar dat hangt ook af van mensen die hier echt heel weinig tijd hebben om hierin te investeren. Dus ik vind niet echt dat er een grote drive vanuit de samenleving is.’ Ze vervolgt: ‘Nee, ik denk dat er eerst nog heel veel bekendheid moet worden gegeven aan wat de Global Goals zijn. Werkgroepen die met onderdelen daarvan bezig zijn, zoals onze werkgroep FairTrade, die zijn wel heel erg aan het denken aan hoe ze het werk in het kader van de Global Goals doen. Maar op de een of andere manier wacht dat allemaal een beetje op elkaar.’

Ook hier komt het belang van bekendheid en bewustwording creëren in de eerste fase dus weer aan bod. Samantha van der Sluis (Heerenveen):

‘De gemeenschap is niet of nauwelijks op de hoogte van de Global Goals en vindt het vaak moeilijk om ze te plaatsen als ze ze al wel kennen. Moeilijk om ze te vertalen naar lokale initiatieven.’

En Nanny Verheijen (Loon op Zand) vertelt:

‘In algemene zin is de animo matig. Om mee te doen aan concrete activiteiten zoals de viering van Wereldvoedseldag en ons Plukfruitproject is er voldoende animo. Wel is er de meedenkers groep, zoals genoemd bij vraag 9. Voor het nemen van energiematregelen en deelnemen aan besparingsacties is de animo groeiende.’

4. Bij duurzaamheidsinitiatieven komt vaak het ‘ver van je bed show’ probleem kijken; wat is uw visie/strategie op het zo concreet en lokaal mogelijk maken van dergelijke initiatieven?

Op de vraag wat de visie/strategie van de gemeente is om duurzaamheidsinitiatieven zo concreet en lokaal mogelijk maken, antwoordde een groot deel van de gemeenten dat concrete en lokale projecten ervoor zorgen het ‘ver van je bed show’ probleem te verminderen. Zo vertelt Ûltsje van Gorkum (Nijmegen):

‘Duurzaamheid heeft altijd (ook) een lokale component, juist omdat we in een globale samenleving leven. Het klimaatprobleem is wereldwijd, dus ook lokaal. Het biodiversiteitsprobleem is wereldwijd, dus ook lokaal. Het consumptie probleem is wereldwijd, dus ook lokaal. Het afvalprobleem is wereldwijd, dus ook lokaal. Het gelijkwaardigheidsprobleem speelt overal, dus ook lokaal. Kortom, de thema’s zijn globaal, maar de acties zijn lokaal. Iedereen kan bijdragen vanuit elke hoedanigheid die iemand heeft.’

Hierbij speelt de vertaling van wereldwijd naar lokaal ook een rol. Piet Ackermans (Oosterhout) voegt hieraan toe:

‘Persoonlijke benadering is natuurlijk heel belangrijk; het moet geen algemeen verhaal zijn maar een specifiek verhaal. Vanuit duurzaamheid moeten wij als gemeente met zonnepanelen en met windmolens aan de gang. We hebben ook echt wel concrete projecten in Oosterhout, dus dat maakt het wel makkelijker dan gemeenten die alleen nog maar zoekgebied hebben voor zonnepanelen of voor windmolens. En dan proberen we dat toch naar lokaal te vertalen: Gewoon heel concreet aangeven in die polder of in die wijk waar dat industrieterrein ligt, en ik probeer ook regelmatig een nieuwtje te geven.’

Annika van Veen (Leiden):

‘Wij hebben ervoor gekozen Leiden en lokale initiatieven centraal te stellen. Het gaat er niet om de honger in de wereld op te lossen, het gaat om honger in Leiden – al is dat een kleiner probleem. Op die manier zorgen we voor participatie, met als voorbeeld dat de initiatieven in de stad ook direct zichtbaar zijn, nabij en daarbij ook merkbaar resultaat hebben. Daarnaast benadrukken we dat de diverse initiatieven die al bestaan, een bijdrage leveren aan de Global Goals, al waren initiatiefnemers zich daar misschien niet van bewust. Positieve benadering: wat doe je al?’

De lokale insteek is dus erg belangrijk om zo de participatie enigszins te stimuleren. Ook het onder de aandacht brengen van verschillende initiatieven en de laagdrempeligheid maken het tastbaarder. Zo hebben Heerenveen en Smallingerland een website hiervoor opgericht. Samantha van der Sluis (Heerenveen):

‘Wij hebben sinds kort een website eenvooreengroener.nl waarop we lokale verhalen verzamelen van onze eigen inwoners en ondernemers. Zo hopen we verschillende duurzaamheidsinitiatieven onder de aandacht te brengen en te laten zien dat het geen ver van mijn bed show is.’

Anke de Vries (Smallingerland):

‘Verder is er nu geloof ik ook een aparte website opgericht om mensen heel laagdrempelig te kunnen informeren over wat ze zelf allemaal kunnen doen.’

Verder geven Deventer en Leeuwarden aan dat het ook belangrijk is om aan te sluiten bij datgeen wat er in de samenleving leeft, omdat er vaak al heel veel dingen gebeuren rondom de Global Goals, alleen is men zich daar (nog) niet van bewust. Zo vertelt Tonia Dabwe (Deventer):

‘Ja, voor bedrijven is het inderdaad wat je net zegt, het eigenbelang; heel simpel. En voor de rest van de inwoners die je niet hoeft te overtuigen; aansluiten bij de energie die er al is. Weet je dan komt er zoveel energie vrij; zoveel enthousiasme. Dus in die zin als je het los koppelt van puur en alleen duurzaamheid. Dat is misschien nog wel een belangrijke want die SDG’s gaan ook over alles; niet alleen over duurzaamheid, en mensen als je hebt over SDG’s en duurzaamheid denken ze vaak aan recycling, ze denken aan milieu en ze denken misschien aan het klimaat, maar de SDG’s zijn veel breder. Dus als je gaat vragen, en ik pak er even een voorbeeld van de Voedselbank bij; als je daarover gaat praten met iemand dan zijn mensen heel enthousiast te maken, omdat ze vinden dat niemand honger mag lijden in Nederland en dan is je bruggetje naar de SDG’s is voor de hand liggend, je hoeft niks meer te overtuigen.’

En, legt Ewout Oppers (Leeuwarden) uit:

‘De SDG’s zijn alleen nuttig als ze er toe leiden dat er echt projecten ontstaan die tot een duurzamere wereld leiden. Ikzelf ben dus een groot voorstander van de SDG’s gebruiken als een richtlijn: wat moet er (in onze gemeenschap) beter op het gebied van SDG 1, 2, 3 etc.? Zo kunnen ze je helpen met het identificeren van wat er beter kan in je lokale gemeenschap. Vervolgens moeten er concrete projecten van de grond komen om dat te realiseren.’

Kortom, het in kaart brengen van wat er al in de gemeente gebeurt is belangrijk om op die manier concrete en lokale projecten te organiseren waar de samenleving makkelijker bij kan aansluiten. Een andere geavanceerde aanpak waar de gemeente Oosterhout in januari 2021 mee gaat beginnen, is het peilen van de mening van de inwoners met betrekking tot duurzaamheid. Piet Ackermans (Oosterhout) vertelt hierover:

‘En wat wij gaan doen, is een zogenaamde coalitie scan; een coalitie scan verduurzaming, dus dan krijgen mensen een aantal vragen, een dertigtal vragen, rondom het thema klimaat en verduurzaming en op basis daarvan krijgen zij ten eerste meer inzicht, want ze moeten die vragen beantwoorden ten slotte, maar we kunnen ook zien wat er leeft onder de bevolking zelf. Dat is een coalitie scan en we zijn dus op zoek naar welke coalities zijn er. En dat kan een coalitie zijn van tegenstanders zijn, het kan een coalitie van medestanders zijn, kan een coalitie van versnellers zijn of vertragers; alle soorten mensen heb je in gemeenschap. Als je dat weet, kun je daar dan je communicatiestijl op richten en wij gaan dat doen.’

Dus ondanks het feit dat de Global Goals brede en wereldwijde doelen zijn, kunnen gemeenten hier zeker een bijdrage aanleveren door in te spelen op wat de inwoners belangrijk vinden en op die manier aan te sturen op kleine, concrete en vooral lokale initiatieven en/of projecten.

5. Zijn er eventuele obstakels die verscholen gaan achter het implementeren van de Global Goals in lokaal beleid?

In tegenstelling tot Anita van der Noord (Noordenveld) noemt Maïke van Eijndthoven (Utrecht) de grootsheid van de doelen en de absentie van verplichtingen en monitoring het grootste obstakel:

‘Het allermoeilijkste van de Global Goals zijn dat ze zo groot en algemeen zijn; het zijn er 17 en er staan ook nog 169 subdoelen onder... Het obstakel is dus vooral de vertaalslag: Hoe zorg je ervoor dat je mensen met die grote doelen in de kern van waar zij mee bezig zijn raakt, en hoe maak je dan die verbinding?’

Over de Global Goals Monitor Utrecht en de vraag hoe het behalen van de doelstellingen gemeten wordt, vervolgt ze:

‘Het behalen van de doelstellingen is nooit een harde eis; dat kan namelijk niet...Er zijn wat dat betreft, denk ik, hardere maatregelen nodig vanuit Den Haag, maar ook vanuit lokale gemeenten, waarin je bijvoorbeeld heel duidelijk zegt van; auto’s van zo en zo oud mogen hier de binnenstad niet meer in. Dan heb je een hele duidelijke regel; iets wat je kunt handhaven. Dat hebben we nu niet, dus in die zin blijft het echt bij mensen inspireren, vertellen wat ze kunnen doen; laten zien dat het iets bijdraagt.’

Ook Ewout Oppers (Leeuwarden) geeft aan dat de grootsheid van de Global Goals soms een obstakel kan vormen. Oppers:

‘Het is soms lastig om de Global Goals te vertalen naar concrete projecten die echt wat toevoegen. Het risico is dat je soms te lang blijft praten, en te weinig doet. Ook al zijn het de Global GOALS, het is een communicatiemiddel...Mensen haken te snel af als er niet op tijd overgegaan wordt van praten naar actie.’

Ook Ūltsje van Gorkum (Nijmegen) geeft aan dat het feit dat de Global Goals geformuleerd zijn als werelddoelen of wellicht als landelijke doelen, een obstakel kan vormen voor de relatie tussen de SDG’s en het gemeentelijk beleid. Hij maakt hierbij echter onderscheid tussen het maken van de link tussen de Global Goals en het gemeentelijk beleid en tussen het gebruik van de indeling van de Global Goals als ‘indeling van het gemeentelijk beleid.’ van Gorkum:

‘Wij zagen en zien daar geen heil in. Het implementeren van de Global Goals in lokaal beleid lijkt mij onverstandig. De Global Goals zijn geformuleerd als doelen op wereldschaal of wellicht de schaal van landen en sluiten daarom niet goed aan bij de werkwijze en het werkveld van de gemeenten. Dat is niet erg, maar het maakt de Global Goals wel moeilijk te implementeren in lokaal beleid. Laten zien hoe lokaal beleid bijdraagt aan de Global Goals is in principe wel mogelijk, maar vergt dus wel een heel groot bewustzijn van de Global Goals binnen de gemeentelijke organisatie..’

Grootste obstakels Global Goals:

- × Absentie verplichting
- × Schaal en grootsheid
- × Budget (verankeren gemeentelijk beleid)

6. Ambassadeurs, koplopers en sleutelfiguren

En het creëren van bewustzijn over de Global Goals binnen de organisatie, wordt vaker als obstakel genoemd.

Samantha van der Sluis (Heerenveen):

‘Het is lastig om alle collega’s kennis te laten nemen van de Global Goals en het belang ervan in te laten zien. Het heeft veel tijd en mankracht nodig om dit een logisch onderdeel te laten zijn van je werk en wij hebben daar de uren en mankracht niet voor.’

Piet Ackermans (Oosterhout) trekt deze bewustwording door naar de politieke arena:

‘Een obstakel is denk ik het verankeren in gemeentelijk beleid; beleid maken wij ambtelijk en dat wordt goedgekeurd door het college en de gemeenteraad. Dat betekent dat de gemeenteraad ook moet gaan beseffen wat de SDG’s zijn.’

Desalniettemin geeft 25.0% van de gemeenten aan de oplossing daarvoor te zien in het mobiliseren van zogenaamde voortrekkers. Over het proces achter de Global Goals Monitor Utrecht, vertelt Maike van Eijndthoven:

‘Twee mensen van Internationale Zaken zijn echt de motor geweest achter de Monitor omdat zij merkten dat het heel moeilijk was om de ambtenaren van Utrecht te vertellen over die doelen.’

Het zijn van een grotere gemeente met meer beschikbaar budget is in dat opzicht dan ook een voordeel, van Eijndthoven vervolgt namelijk:

‘Deze twee mensen zijn echt bij elke afdeling langs geweest om ze training te geven over de Global Goals; dit zijn ze, dit is wat jij doet, en zo kunnen we ze in elkaar schuiven. En als we dat nou met alle afdelingen doen, dan bieden die Goals een paraplu waarin je dus ook kunt zien hoe je samenwerkt.’

Maar dat het ook ‘makkelijker’ kan, en het mobiliseren van voortrekkers niet per se zo uitgebreid of ingewikkeld hoeft te zijn wordt duidelijk uit het voorbeeld van Oldenzaal. Op de vraag wat voor advies hij een gemeente die nog onzeker is over de (concrete) invulling van haar Global Goals ambitie zou willen geven, antwoordt Derk van Wolde (Oldenzaal) dan ook:

‘Ik zou persoonlijk het advies geven om een aantal mensen die al actief zijn op een beleidsterrein van de gemeente met duurzaamheid, betere levenskwaliteit, om daar eens mee om de tafel te gaan en te kijken van; hey, waar zoek je elkaar nu al op en hoe zou je dat onder die paraplu van de Global Goals dat ook kunnen gaan aanpakken?’

Van Wolde geeft zelfs aan dat het mobiliseren van de juiste mensen een groot deel van de obstakels wegneemt waar een project als de Global Goals anders tegenaan zou kunnen lopen;

‘het gaat in die zin soepel en makkelijk doordat je in een organisatie altijd koplopers hebt; die zijn enthousiast en willen dat ook graag uitdragen om het heel breed gedragen binnen de organisatie te krijgen.’

Maar, vervolgt hij;

‘dat alle collega’s in feite als ze een advies hebben geschreven zeggen van; dat draagt bij aan die en die goal, zover zijn wij ook nog niet hoor. Het is wel lange adem werk. Het heeft echt tijd nodig, dat hebben we wel gemerkt.’

Echter, hij is van mening dat de veertien ambassadeurs het wel makkelijker hebben gemaakt:

‘We hebben deze ambassadeurs benoemd om ook intern het beleid omtrent Global Goals goed neer te zetten. Deze ambassadeurs geven ons dus ook meer handen en voeten door ook binnen de teams en binnen de afdelingen te gaan vertellen waar we mee bezig zijn; hoe we dat in onze beleidsstukken willen implementeren en zo ook als voorbeeld dienen voor de rest van de organisatie. We hebben de ambassadeurs zich allemaal laten voorstellen op Intranet met hun goal en hebben ook daarbij verteld waar de gemeente op het gebied van hun goal zoal mee bezig is.’

Ook Piet Ackermans (Oosterhout) geeft aan heil te zien in het idee van de Global Goals een ‘gezicht’ geven, al kan dit ook wel moeilijkheden met zich mee brengen. Ackermans:

‘Wij zijn nog steeds tot de dag van vandaag aan het zoeken naar een ‘gezicht’ van de gemeente achter een SDG doel. Het valt moeilijk te duiden, maar het valt ook niet mee om gemeentebestuurders, wethouders of teamleiders te mobiliseren

en te laten zeggen van; ik wil wel het gezicht van dat doel zijn. Daar zijn mensen toch een beetje bescheiden in, terwijl ik denk dat als het een gezicht heeft, dat je dan beter benaderbaar bent.'

Ook Utrecht heeft het ambassadeurs-pad gevolgd, maar dit op een andere, meer politieke manier ingevuld; een aantal Utrechtse raadsleden heeft 1 of meerdere Global Goals 'geadopteerd.' Over het werk van de Utrechtse ambassadeurs vertelt van Eijndthoven:

'Dit betekent eigenlijk dat ze zorgen dat ze praten over die doelen; raadsleden komen op heel veel plekken. Ik denk dat ambassadeurs kunnen laten zien dat die moeilijke werelddoelen dus wel 'over mij' gaan, bijvoorbeeld op het moment dat je een discussie voert over de vraag of een kind ingeschreven moet worden op postcode op een school, of dat je ook buiten je eigen postcodegebied naar school moet kunnen gaan.'

Ook bij de gemeenten die ervoor hebben gekozen om een onafhankelijke stichting of een onafhankelijk Platform op te richten, wordt het belang van het mobiliseren van reeds actieve enthousiastelingen duidelijk gemaakt. Tonia Dabwe (Deventer):

'In 2018 ben ik voor het eerst gevraagd om wat te komen vertellen over de doelen, dat had met name te maken met het feit dat ik veel in het buitenland doe.' Ze vervolgt; 'wat enorm helpt is als je aansluit bij de reuring die er al is; als je hele gemotiveerde mensen hebt die iets willen doen en die dat gewoon gratis willen doen. Dus iedereen die in de kerngroep zit doet dat in feite gratis; zet gewoon eigen tijd in.'

Nanny Verheijen (Loon op Zand) vertelt:

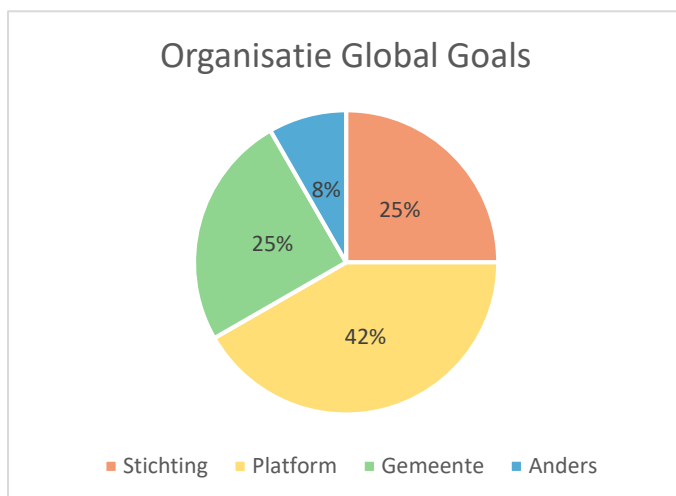
'Een initiatiefgroep van betrokken inwoners heeft zich ervoor ingezet dat Loon op Zand Millenniumgemeente werd. Het initiatief is ontstaan tijdens een mede door mij georganiseerde politieke bijeenkomst (eind 2008) rond het thema Water, daar werd de stelling geponeerd dat onze gemeente zich zou moeten aanmelden als Millenniumgemeente met speciale aandacht voor water. De aanwezigen gaven dit mee aan de organisatoren en van daaruit is het initiatief verder gegroeid. De gemeente is door ons benaderd, in die beginfase was het nooit andersom. Men was afhoudend en geloofde in eerste instantie ook niet dat zo'n initiatief door inwoners zelf gedragen kon worden.'

Over de rol van de ambassadeurs is ze wat minder positief:

'Het ambassadeurs idee stamt nog uit de begintijd. Dat leek ons geweldig om een hele groep mensen om ons heen te verzamelen die gezamenlijk met ons de millenniumgemeente/Global Goals gemeente gedachte uit zou dragen. Het is nooit echt van de grond gekomen.'

Het lijkt dus belangrijk om in de beginfase te inventariseren wat er leeft in de gemeenschap en binnen de organisatie en om de juiste mensen te mobiliseren en bij elkaar te brengen. De Global Goals kunnen dan dienen als een paraplu om verbindingen te leggen tussen de verschillende stakeholders.

7. Het oprichten van een stichting of platform

Van de 12 gemeenten die zijn geïnterviewd, heeft 25.0% van de gemeenten een stichting en 41.7% van de gemeenten een platform gerelateerd aan de Global Goals.

De gemeenten Langedijk, Loon op Zand en Utrecht hebben een stichting, maar geven ook aan dat ze niet helemaal los staan van de gemeente omdat ze een financiële bijdrage ontvangen. Zo vertelt Klaas Zwart (Langedijk):

'Toen hadden we dus een stichting los van de gemeente met de toezegging dat de subsidie die we jaarlijks kregen van 13.000 euro zou worden; en 13.000 bij de gemeente is exclusief btw dus als wij zelfstandig worden dan wordt het inclusief btw, dat wordt 17.000 en we krijgen ook bijdragen van stichtingen en bedrijven.'

Grafiek 1: Percentage gemeenten met een stichting, gemeenten met een platform, gemeentelijk beleid en anders.

Nanny Verheijen (Loon op Zand) geeft aan dat er ook samen wordt gewerkt met de gemeente:

‘De gemeente geeft ons jaarlijks een financiële bijdrage. De gemeente nodigt Wereldgemeente uit om mee te denken over verschillende aspecten van duurzaamheid: afvalverwerking, afvalscheiding, groenvoorziening, klimaatadaptatie. Zo’n twee maal per jaar is er algemeen overleg.’

Maike van Eijndthoven (Utrecht) vertelt hierover:

‘In principe is de stichting zelfstandig. Dat is prettig omdat we als stichting dingen kunnen doen die een gemeente niet kan doen. Zelfstandigheid is altijd een beetje een moeilijk begrip want we krijgen wel een financiële bijdrage vanuit de gemeente. Dus in die zin, de gemeente vindt het belangrijk dat de inwoners van de stad met die doelen kennis maken en daar geven ze ons een bijdrage voor. En met die bijdrage zorgen wij ervoor dat we kleine projecten in de stad ondersteunen die bijdragen aan die kennis.’

Ze vervolgt:

‘Als wij het niet eens zijn met het beleid van de gemeente hebben wij als stichting de mogelijkheid om daar iets tegen te doen; dan kunnen we naar een rechtsinspraakavond, dan kunnen we met bewoners toch lekker wel doen wat wij denken dat goed is. In de praktijk gebeurt dat eigenlijk zelden; we zijn het wel eens oneens maar dan gaan we in gesprek en komen we daaruit, maar het is voor ons heel prettig om een eigen identiteit hebben; een eigen rechtspersoon waarmee we dus ook in gesprek kunnen, en niet een marionet zijn van de gemeente.’

Ook Klaas Zwart (Langedijk) noemt dit als voordeel:

‘Het voordeel is dat je zelfstandig bent en dat je ook echt, ondanks de financiële afhankelijkheid, ja ook je broek zelf moet ophouden. De gemeente staat aan de zijlijn.’

De gemeenten Deventer, Heerenveen, Leiden, Noordenveld en Oosterhout hebben een platform en daarbij speelt de financiële bijdrage een minder belangrijke rol. Zo geeft Samantha van der Sluis (Heerenveen) aan:

‘De gemeente biedt het SDG netwerk *Fryslân* ondersteuning in de vorm van enkele uren van een medewerker of facilitaire zaken. En zij hebben in samenwerking met ons (en andere gemeenten) een succesvolle subsidie aangevraagd waarmee wij volgend jaar enkele stagiairs kunnen aanvragen om onderzoek te doen naar de implementatie van de Global Goals in de gemeente.’

Volgens Anita van der Noord (Noordenveld) gaat het vooral om de bewustwording:

‘Dat is natuurlijk ook weer een actie van mijn kant, van de duo fractie waar ik inzit. Want hoe krijg je dat er een bewustwording en een beleving, en een versnelling op gang komt? Dat is heel goed om met elkaar te communiceren en ook het te laten zien. Ook te laten zien dat je trots mag wezen op wat je al doet. Want het is eigenlijk heel klein, iedereen doet eigenlijk al wat aan die SDG’s, maar ze zijn zich er niet van bewust en door die bewustwording en uiteindelijk ze een schouderklopje te geven, gaan ze vanzelf weer meer dingen doen. En omdat de gemeente dat nog niet heel erg communiceert, ze communiceren het wel maar niet naar de inwoners toe, hebben wij besloten van; wij gaan een Platform oprichten en alles wat er al gebeurt in Noordenveld, het staat in de krant maar inwoners doen al wat, zetten wij op dat Platform. En zo proberen wij een beweging alvast op gang te brengen tot over twee jaar met de nieuwe Raadsverkiezingen als de gemeente de Global Goals wel in het beleid gaan neerzetten. Maar het is eigenlijk al warm maken voor het grote geheel.’

Piet Ackermans (Oosterhout) vertelt dat het idee voor een platform van de ondernemers kwam:

‘Het Platform is een initiatief van de ondernemers en tijdens de Duurzaam Oosterhout Week hadden zij gezegd wij willen iets hebben waar we samen kunnen komen. Toen is het Platform opgericht en met dat Platform hebben we in het voorjaar een aantal werkgroepen gedefinieerd en uit die werkgroepen is dit tevoorschijn gekomen.’

Annika van Veen (Leiden) geeft aan dat de gemeente een belangrijke rol speelt in het platform:

‘De gemeente Leiden voert regie over het hele proces en faciliteert zo projecten in de stad. Zo is de website in beheer van gemeente Leiden, en is het de bedoeling dat in ieder van de 9 teams een betrokken ambtenaar contactpersoon wordt om initiatieven uit de stad in samenwerking met de gemeente verder te brengen.’

De motivatie achter de keuze voor een stichting of een platform is dus per gemeente verschillend.

Daarnaast worden er verschillende voordelen gegeven voor het oprichten van een dergelijke stichting of dergelijk platform ten opzichte van de gemeente die het volledig zelf organiseert. Volgens Klaas Zwart (Langedijk) is het de eigen verantwoordelijkheid:

‘Wat is het voordeel als je zelfstandig bent; dat je niet meer in het Comité of in het bestuur met de projectleiders ook de discussie hebt van; dat moeten we aan de gemeente vragen. Mensen zijn ook voor zichzelf verantwoordelijk en dat heeft voordelen, in ieder geval dat herken ik als een voordeel, want er wordt niet eerst gevraagd; wat vind de gemeente ervan? Wij leveren ons jaarplan en ons werkplan in enzovoort en als ze commentaar hebben, horen we het wel.’

En volgens Annika van Veen (Leiden) gaat het om het faciliteren van samenwerkingen:

‘Er gebeurt heel veel, maar we hebben geconstateerd dat veel initiatieven elkaar niet of te moeilijk weten te vinden. Met een platform/community dat een taal en doelen deelt, hopen we te zorgen dat mensen elkaar wel weten te vinden, en daarmee bestaande initiatieven kunnen verbinden en versterken.’

Maike van Eijndthoven (Utrecht) en Dirk van den Berg (Duurzaamheidsplatform Heerenveen) zien samenwerkingen als een voordeel. van Eijndthoven ondersteunt haar argument met een voorbeeld:

Voordelen stichting/platform:

- ✓ (financiële) onafhankelijkheid
- ✓ Samenwerkingen & community
- ✓ Draagvlak

‘We kunnen als stichting makkelijker ook samenwerkingen met andere stichtingen aangaan. Om een voorbeeld te geven; afgelopen jaar, als we geen corona hadden gehad, zou de wielervedstrijd de *Vuelta* in Utrecht gestart zijn. Dat is een heel groot evenement waar wij dan als zelfstandige stichting zelf even de beentjes onder kunnen gaan hangen. Wij kunnen zelf met de organisatie van zo’n *Vuelta* in gesprek en daar evenementen mee bedenken. De gemeente is daarin natuurlijk een heel andere partner; de partner die die hele *Vuelta* betaalt en kan zeggen van; zo moet het. Ik vind het dus heel prettig om niet de gemeente te zijn.’

Van den Berg haalt ook een maatschappelijke kwestie aan:

‘Uiteindelijk moet de gemeente het zelf doen. En ik denk dat een belangrijk feit is dat de SDG problematiek per gemeente kan verschillen. Alle gemeenten hebben wel met SDG’s te maken, maar de één op dit gebied wat meer, de ander op dat gebied wat meer. Dus ze moeten wel zelf bepalen waar ze zich mee bezig houden. Maar wat wij dan als groot nut zien van ook zeg maar samenkomsten met de coördinatoren en eventueel ook de wethouders en de burgemeesters van die gemeenten, dat is een stukje afstemming omdat er ook gemeenschappelijke gebieden zijn waarop ze actief kunnen zijn en dan kunnen ze van elkaar leren en elkaar helpen, een stukje samenwerken.’

De maatschappelijke kant wordt ook benoemd door Tonia Dabwe (Deventer) en Piet Ackermans (Oosterhout). Dabwe vertelt dat het bedrijfsleven ook een grote rol kan spelen rondom de Global Goals:

‘Je hebt draagvlak en reikwijdte. Nogmaals je hebt stichtingen, kerken, de culturele sector, onderwijs die hoef je niet te overtuigen die zijn al bezig en die zijn al hartstikke goed bezig. Maar uiteindelijk als we echt willen dat er iets verandert in deze wereld; dat er echt wat gedaan wordt aan de maatschappelijke problemen, heb je mensen nodig, je hebt geld nodig en je hebt tijd nodig. En mensen is tijd, want je hebt tijd en geld nodig. En waar zit het gros van het geld? Bij het bedrijfsleven. Dus als je daar een verandering voor elkaar weet te krijgen dan is de impact gewoon hartstikke groot. ... Dus dat is ik denk dat dat gewoon voor ons in ieder geval echt het hele grote voordeel is en ja dit is ook een hele persoonlijke overtuiging, want dit stuk is echt mijn stempel van die draai naar het bedrijfsleven, omdat daar de meeste impact zit.’

Ackermans geeft aan:

‘Wat wij willen bereiken is dat wij dat Platform bieden aan duurzame ondernemers en dat zij heel makkelijk zich kunnen aanmelden en dat ze dus heel makkelijk zichtbaar zijn. Dat is een soort community gedachte, daarvoor doen wij dit als gemeente. Dus wij helpen dat Platform op te richten.’

Er is echter ook een aantal gemeenten waarbij de gemeentelijke organisatie het grotendeels zelf oppakt; van de geïnterviewde gemeenten bedroeg dit 25.0%. De gemeenten Leeuwarden, Oldenzaal en Smallerland regelen het grotendeels vanuit de organisatie zelf. Deze gemeenten vertellen dat zij in het midden van de samenleving staan en op die manier als voorbeeld kunnen dienen. Ewout Oppers (Leeuwarden) vertelt:

‘Dat is niet zozeer een bewuste keuze geweest, maar dat lijkt ons wel de meest logische aanpak. De gemeente staat namelijk midden in het maatschappelijk speelveld, en heeft op veel plekken contacten en invloed. Wij werken samen met burgers, onderwijsinstellingen, bedrijven en andere overheden: precies de stakeholders die je nodig hebt om de SDG’s te realiseren. Vanuit onze centrale en verbindende rol vinden wij het daarom logisch dat wij daar een voorbeeld in geven.’

Derk van Wolde (Oldenzaal) legt uit:

‘Wij denken, en we vinden, dat we daarin als voorbeeld kunnen dienen, ook voor de samenleving, en dat je daarnaast een goed communicatiemiddel hebt om ook binnen die samenleving ook gemakkelijker te kunnen vertellen dat er dus heel veel dingen zijn om duurzaamheid verder vorm te geven binnen je gemeente, en dat je zowel op het onderwijs als richting volwassenen kunt laten zien dat je daar mee bezig bent. En waar we wel mee bezig zijn, ik bedoel je kunt het als gemeente niet alleen doen; een betere samenleving maak je samen, dat doe je als gemeente niet alleen, maar omdat we zoveel raakvlakken hebben met die Global Goals, en ons beleid ook op zoveel vlakken aansluit op die Global Goals, is het gewoon gemakkelijker als paraplu zijnde, om dat ook mee vorm te geven. We kunnen bedrijven daartoe dus wel uitnodigen, we kunnen scholen proberen te enthousiasmeren, en dat doen we ook, dus dat is voor ons een wat gemakkelijker manier om te laten zien dat we het serieus nemen; die betere samenleving die we proberen te bereiken met de Global Goals.’

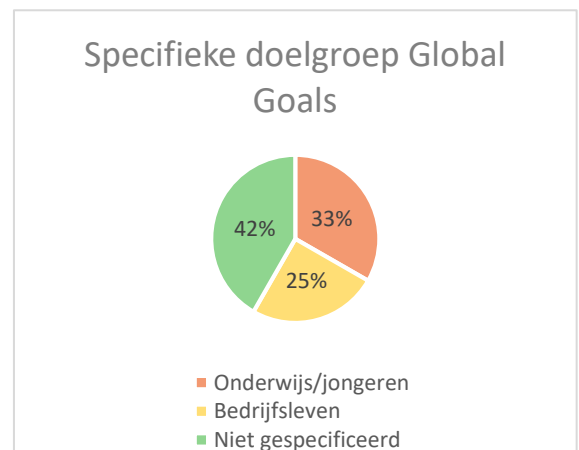
Dit laat zien dat elke gemeente een andere denkwijze hanteert als het gaat om de Global Goals en dit hangt ook samen met de doelgroep waar de gemeenten zich op richten.

8. Doelgroep

Een aantal gemeenten richt haar pijlen in eerste instantie dan ook op een specifieke doelgroep om zo meer bekendheid en bewustwording te genereren.

33.3% van de geïnterviewde gemeenten kiest ervoor om kinderen en jongeren er meer bij te betrekken. Zo vertelt Anita van der Noord (Noordenveld):

‘En zo dacht ik ook van hoe; breng jij vooral de jongeren, het is hun toekomst, hoe breng je die in aanraking met de SDG’s. Ik kom vanuit Politiek Netwerk dus heb ik een Kinderraad opgezet ook omdat de gemeente zei van; dat willen we gewoon nog niet, maar ik denk als je kinderen al bewust laat worden van die SDG’s en ze groeien op, des te meer krijg je waar we naartoe moeten.’

Grafiek 2: Percentage gemeenten met als doelgroep het onderwijs/jongeren, het bedrijfsleven en niet gespecificeerd.

In Oldenzaal is er een ‘Global Deal’ gesloten met de scholen, Derk van Wolde vertelt hierover:

‘We hebben een structureel overleg met alle scholen en op een gegeven moment hebben we gezegd dat als je draagvlak wilt krijgen voor een betere samenleving en bewuster met een aantal onderwerpen wilt omgaan, dan zou je daar eigenlijk al jong mee moeten beginnen. Scholen zijn het daar ook mee eens en we hebben samen met het energiebedrijf wat hier actief is, en samen met de organisatie die hier huisvuil inzamelt, de gemeente en het onderwijs, hebben we geprobeerd om een aantal pakketten samen te stellen waar scholen op in kunnen tekenen. Dan heb je het over het scheiden van afval, zorgen dat je je energieverbruik terugdringt, zonnepanelen op daken en wat dat precies betekent. Dat zijn een aantal zaken die we met basisscholen hebben georganiseerd.’

Het gaat er volgens deze gemeenten vooral om dat kinderen op verschillende plekken gaan praten over deze onderwerpen en het begrip Global Goals op deze manier zich als een olievlek in de samenleving verspreid, met name omdat via onderwijs dergelijke onderwerpen ook snel bij ouders thuishouden. Anita van den Noord (Noordenveld):

‘...dan heb je al heel snel draagvlak binnen de gemeente. Want het is niet alleen het onderwijs; ze zetten het in de nieuwsbrief en dan krijg je de ouders er weer bij.’

Ook Maike van Eijndthoven (Utrecht) geeft aan dat de automatische vertaalslag die er van leerlingen naar hun ouders gemaakt wordt, een gratis stukje effectieve promotie oplevert:

‘We hebben een project op scholen over de Global Goals en daarin leggen we uit wat ze dan zijn. We horen wel eens terug dat het materiaal wat er bij die lessen gebruikt wordt dan aan tafel gesprekken oproept; dat zorgt er bijvoorbeeld voor dat basisschoolleerlingen vragen van; waarom eten wij elke dag vlees? Of; waarom koop ik mijn spijkerbroek hier

en hier en niet ergens anders waar er wel nagedacht wordt over waar de broek vandaan komt? Ik denk dat dat een heel groot voordeel is voor de gemeente; dat die vertaalslag naar inwoners toe, naar de dingen waar inwoners mee bezig zijn, dat die gemaakt wordt.'

Derk van Wolde (Oldenzaal) sluit zich hierbij aan:

'We merken dat als je met kinderen daarover praat, ze daar dan ook thuis over gaan praten en dat ze in dat soort onderwerpen zelfs een voorbeeldfunctie voor ouderen kunnen zijn en er zo thuis dan ook wat beter op gaat letten.'

Ook Dirk van den Berg (Duurzaamheidsplatform Heerenveen) is bezig een project op te zetten waarbij studenten na afronding van hun bachelor een maatschappelijke stage kunnen doen bij een bedrijf of een gemeente;

'om het doel van de SDG's kenbaar te maken en om te kijken hoe de organisatie daar het best mee om kan gaan, misschien ook wel om te zien welke problemen ze ondervinden en daar oplossingen voor te bedenken; dat soort zaken.'

Voor dit project heeft het Duurzaamheidsplatform subsidie aangevraagd waarop gemeenten of bedrijven zich dan kunnen intekenen en zo een stagiair kunnen inhuren; weer een mooie, relatief goedkope manier om de Global Goals meer bekendheid te geven via de jongere generatie.

Anderzijds geeft 25.0% van de gemeenten aan de focus juist meer op bedrijven en het bedrijfsleven te leggen. In Oosterhout richt het platform zich voornamelijk op duurzame ondernemers, maar dat vindt de gemeente niet voldoende. Piet Ackermans (Oosterhout) vertelt hierover:

'Wij helpen dat Platform op te richten, maar we hebben gezegd dat Platform alleen is niet voldoende. Een website is *an sich* maar koud, dus we hebben wel gezegd; oké wij willen graag honderd ondernemers die zich aanmelden op de website binnen een jaar, want dan is voldoende volume. Maar om het te laten leven, hebben wij nog iets uitgedacht. Wij gaan één keer per maand een SDG doel centraal stellen. De derde donderdag in de maand is dan de 'SDG dag' en dan willen wij dat thema aan de orde stellen. Het eerste thema dat wij gaan doen is gezondheid. En dat doen wij omdat dat weer refereert aan de goede voornemens die mensen hebben na Nieuwjaar. Dan willen we eigenlijk social media, met een stukje in de krant, lokale courant, maar ook een presentatie of in ieder geval een praatje digitaal van het gezicht, in dit geval de wethouder. Op die manier willen we kijken of we dat thema gedurende die maand levend kunnen krijgen en zo gaan we iedere maand een ander thema pakken. En op die manier denken wie dat we ten eerste herhaling krijgen, en ten tweede je bent niet te lang bezig met dat thema. Want als je aan iemand vraagt van; wil je wat doen? Zeggen ze vaak van; wel eventjes kort, maar niet een jaar lang. En op die manier proberen we dan al die zeventien doelen een keer aan de orde te krijgen en dat maakt het behapbaar qua tijdsinspanning. En nogmaals, het maakt het iedere maand weer uniek en dan kun je iedere maand weer andere stakeholders, initiatiefnemers en projecten erbij betrekken en daar een soort nieuwskrant van maken. Dat is de gedachte erachter en dan werkt het echt pas goed, denk ik.'

Toch richt de 'themamaand' zich op een bredere doelgroep. Zo vervolgt Ackermans:

'Ja, dat is heel breed. Het zijn inwoners, het zijn maatschappelijke doelen, organisaties, sportverenigingen, ondernemers, eigenlijk in de volle breedte van de Goals willen wij die mensen gaan benaderen en ook variatie, ook in die thema's. Want het ene thema richt zich wat meer op inwoners, het andere wat meer op ondernemers, weer een andere wat meer op duurzaamheid, et cetera. Dus op die manier proberen we iedereen te bereiken.'

Daarentegen ligt de focus in Leeuwarden en in Deventer bijna wel volledig op het bedrijfsleven. Leeuwarden is als enige Nederlandse stad deelnemer van het *UN Global Compact Cities Programme*. Zo legt Ewout Oppers uit:

'Het Global Compact is er vooral op gericht om het bedrijfsleven te betrekken bij het realiseren van de SDG's. In Leeuwarden gebeurt dat op een mooie manier via de verschillende campussen (WaterCampus, DairyCampus, EnergieCampus), maar ook via de allianties die ik al eerder noemde (Vereniging Circular Friesland bijvoorbeeld).'

In Deventer is het de persoonlijke overtuiging geweest van initiatiefneemster Tonia Dabwe om de economische kant van de samenleving centraal te stellen, omdat dat daar volgens haar de meeste impact zit. Dabwe:

'Ik heb er voor gekozen om een economische insteek centraal te stellen. Kerken, stichtingen, onderwijsinstellingen, culturele instellingen hoef je niet meer te overtuigen van dat de wereld in brand staat of dat er zaken niet goed gaan in de samenleving; dat dingen anders moeten, beter moeten, kunnen worden. Het bedrijfsleven daarentegen heeft al snel iets van ja we hebben MVO, we hebben dit, we hebben dat, we doen recycling, komt er nog weer een keer z'n label bovenop, wat moet ik daar in vredesnaam mee? Dus ik heb me laten inspireren door een rapport wat opgesteld is door

een commissie onder leiding van Paul Polman, dat is een voormalige directeur van Unilever, en daar die heeft de focus gelegd op de economische kant voor met name het midden- en kleinbedrijf. Deventer is natuurlijk een gemeente waar heel veel MKB-bedrijven zijn.'

Ze vervolgt:

'Dus ik denk dat onze aanpak, en laten we wel wezen, de bedrijven zitten er niet bij aan tafel, omdat ze denken van 'goh laten we ook eens een keertje wat goeds doen.' Als je dat rapport leest dan zul je zien dat er dus echt een bedrag, in Amerikaanse dollars, een gigantisch bedrag aan bedrijfseconomische kansen liggen voor het bedrijfsleven, dus het is letterlijk *'doing good by doing business'*. Je zou dom zijn als bedrijf om niet hier iets mee te doen, omdat het je ook gewoon financieel hartstikke veel op kan leveren en je doet er gewoon fantastisch goeie dingen mee, je bereikt er fantastische goeie resultaten mee.'

Ook de gemeente Oss, die we helaas niet hebben kunnen bereiken voor een interview, gebruikt de SDG's met name in relatie tot het bedrijfsleven; de Global Goals worden daar ingezet om de aantrekkelijkheid van de gemeente als vestigingsplaats voor bedrijven te vergroten, nationaal en internationaal.

Hoofdstuk 3: Financiering van de Global Goals

3. Financiering van de Global Goals

In de oorspronkelijke opdracht geeft de gemeente aan te willen weten wat de ‘kosten’ van de Global Goals zullen bedragen, en dat zij niet weet hoe nationale of Europese subsidies aan te vragen voor het dekken van deze (potentiële) lasten. Hoewel er al meerdere aanvragen zijn gedaan bij verschillende subsidieverstrekkers, is er wel sprake van ambitie bij Westerkwartier om zich nog meer in te zetten op subsidies en het aantal aanvragen uit te breiden. Dit blijkt ook uit het interview met Dhr. Dick Oudman:

‘We zijn in 2019 heringedeeld, dat is van drie gemeenten naar Westerkwartier gegaan. Het was een beetje ongestructureerd toen er aanvragen werden gedaan. Nu zijn we wel heel druk bezig om meer structuur aan te brengen en ook op meer subsidies in te zetten dan wat we deden, dus ook breder en dieper te kijken.’

Vandaar dat u in deze sectie van het rapport een overzicht zult vinden van zowel de ondervindingen van andere gemeenten als een ‘routekaart’ voor verschillende subsidiemogelijkheden die van toepassing zijn op verschillende Global Goals.

3.1. Vergelijking met andere gemeenten

Deventer en Heerenveen hebben in het verleden één van de weinige subsidies weten te verzekeren die daadwerkelijk aan de Global Goals gerelateerd was; de *Frame, Voice, Report* subsidie van de Europese Unie. Alhoewel het er niet naar uitziet dat deze subsidie komend jaar verlengd zal worden, is het toch belangrijk om hierbij te vermelden dat deze gemeenten gebruik hebben gemaakt van een stichting of platform als aanvrager, en dat de gemeente als organisatie zelf dit niet had kunnen doen, en dit dus als een voordeel van het creëren van een onafhankelijke rechtsvorm gezien zou kunnen worden. Voor potentiële toekomstige subsidies op Europees niveau zou dit feit dus een rol kunnen spelen in de overweging van een gemeente om wel of niet een aparte rechtsvorm tot stand te laten komen.

Echter, de gemeenten Langedijk, Loon op Zand, Oosterhout en Utrecht, die ook gebruik maken van een stichting of platform, vullen hun Global Goals ambitie dan misschien niet geheel zelf in, maar voorzien deze onafhankelijke rechtsvormen wel van een jaarlijkse subsidie. Nanny Verheijen (Loon op Zand):

‘Vanaf het begin af aan kregen wij een budget van de gemeente. Destijds moest er nog een bijdrage worden overgemaakt aan de VNG als je Millenniumgemeente was. Daarop was onze aanvraag gebaseerd. In later jaren is die bijdrage vervallen, maar het budget bleef gelijk. Er was nooit reden om elders ook geld te vragen. Onze ambitie was wel groot, maar niet duur...’

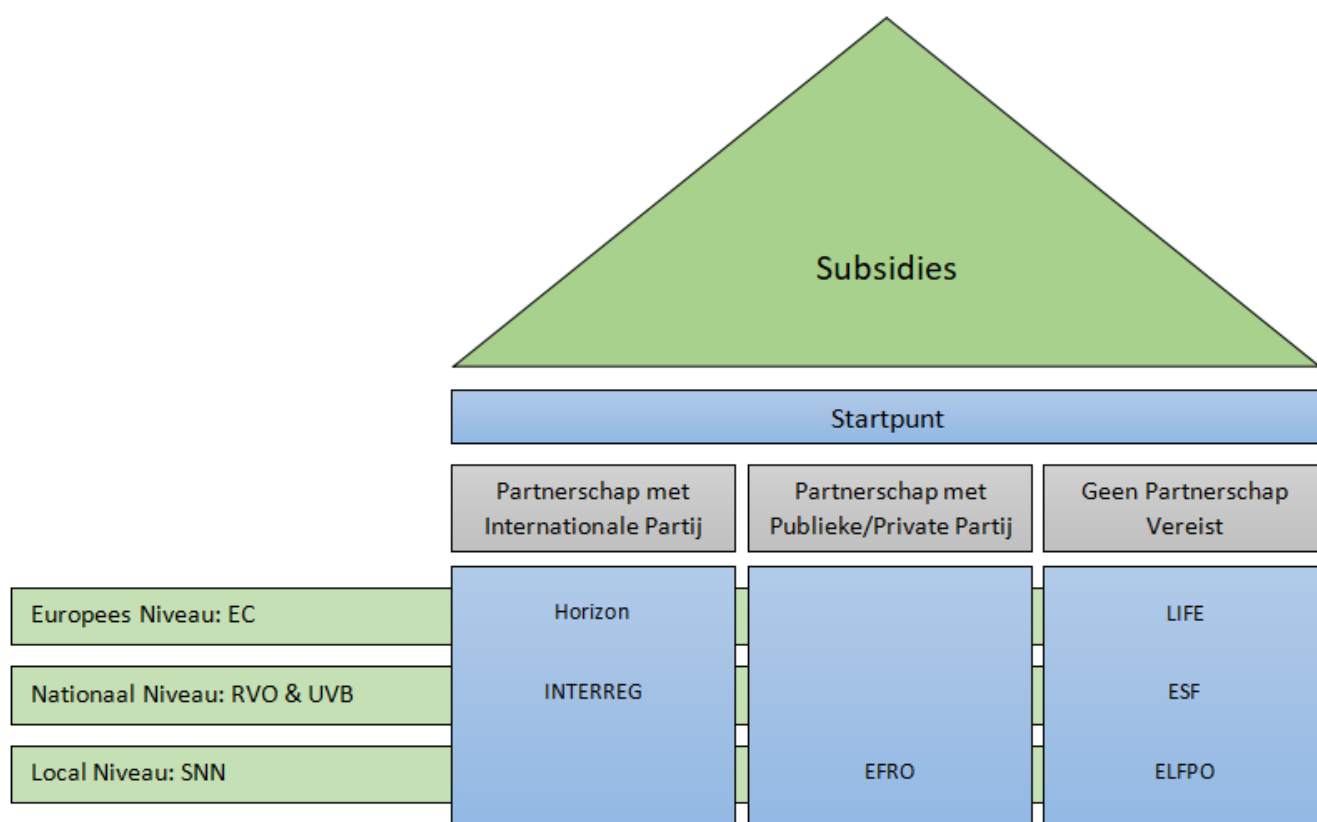
Daarnaast geeft een deel van de gemeenten aan dat het geld voor de realisering van de Global Goals uit het Duurzaamheidsbudget komt, en weer een ander deel zegt geen specifieke fondsen aan te spreken voor de bekostiging. Últsje van Gorkum uit Nijmegen, een stad die toch relatief actief is op basis van de Global Goals, geeft aan:

‘Nijmegen heeft geen specifieke Global Goals ambitie, en dus ook geen Global Goals beleid en dus ook geen specifieke Global Goals budgetten.’

Hier komt dus ook weer naar voren dat het feit dat het onderschrijven van de Global Goals geen verdere verplichting met zich mee brengt, betekent dat elke gemeente de kosten voor het invullen van haar Global Goals ambitie zo laag of hoog kan houden zoals zij zelf preferereert.

3.2. Overzicht subsidies

Op de volgende pagina's vindt u een overzicht van beschikbare subsidies die relevant zijn voor het financieren van projecten. Deze projecten kunnen indirect de Global Goals ondersteunen. Er zijn echter geen actieve subsidies beschikbaar met een specifieke focus op de Global Goals. Waar mogelijk zijn de subsidies geactualiseerd met de budgetten en thema's voor de komende jaren, aangezien de eerdere subsidieperiode eind 2020 is beëindigd. Er wordt op dit moment gewerkt aan een kader voor de nieuwe subsidieperiode. Sommige subsidies in dit overzicht bevatten algemene en praktische adviezen die veelal gebaseerd zijn op de ervaring van projecten uitgevoerd binnen het oude kader, aangezien projecten binnen het nieuwe kader nog niet tot stand zijn gekomen. VNG is een goede bron voor meer informatie over de subsidies, al heeft ze nog geen details gepubliceerd over de geactualiseerde subsidies bedoeld voor gemeenten. De verwachting is dat in 2021 zowel de EU als de VNG met meer informatie en details over de subsidies komen.

Figuur 9: 'Roadmap' Subsidies.

3.2.1. LIFE: Milieu

Vanuit LIFE, een Europees initiatief, kunnen er diverse subsidies verkregen worden. Het LIFE-subthema milieu, het meest relevante sub-thema, richt zich op natuur en biodiversiteit en op het verbeteren van de Europese natuur: innovatieve projecten op het gebied van water, zee, afval, natuurlijke hulpbronnen, lucht en emissies, milieu en gezondheid en een groene en circulaire economie. Verder zijn projecten gericht op communicatie rond milieubeleid, 'best practices' voor implementatie en beleidscoördinatie. en ondersteuning van NGO's belangrijke thema's binnen het subthema.

Voor LIFE 2014-2020 was 3,5 miljard euro beschikbaar, waarvan 75.0% beschikbaar was voor projecten binnen het subthema milieu. Het andere subthema, klimaatactie, wordt ondersteund door het resterende budget.

In het nieuwe EU-kader voor 2021 is het budget verhoogd tot 5,45 miljard en zijn nieuwe subthema's toegevoegd, waardoor de thema's nu bestaan uit: Circulaire economie en Leefbaarheid, Natuur en Biodiversiteit, Klimaatmitigatie en Adaptatie en Schone Energietransitie.

Praktisch advies en meest voorkomende valkuilen:

De sub thema's maken een verschil tussen traditionele en integrale projecten.

Traditionele projecten: gericht op één specifiek milieuprobleem met kosten ter hoogte van circa € 1 miljoen, met de volgende de eisen:

- Het betreft een kwantificeerbaar probleem met een voorgestelde oplossing binnen het project;
- Er wordt gemonitord op het effect van het project;
- Er moet aantoonbare waarde voor Europa zijn;
- Er is samenwerking met relevante partners uit het land van herkomst of Europese partners;
- Subsidies/beurzen van andere Europese programma's zijn niet toegestaan; regionale of nationale subsidies zijn echter toelaatbaar;
- Van het totale projectbudget is 60% LIFE-subsidie beschikbaar voor elk afzonderlijk project.

LIFE-subsidies zijn moeilijk te krijgen; de concurrentie is hevig en alleen de kwalitatief beste voorstellen hebben kans van slagen. Een onderverdeling van de minimale score die nodig is om een uitnodiging voor het indienen van een uitgewerkte aanvraag te krijgen, is afhankelijk van het budget en de hoeveelheid ingediende projecten, welke jaarlijks varieert. De verdeling wordt bekend gemaakt zodra de voorstellen zijn geëvalueerd.

Minimaal vereiste scores voor projectvoorstellen uit 2019 die werden uitgenodigd om een volledig voorstel te doen, waren:

- Natuur: 29 van 50;
- Omgeving: 25 van 50;
- Milieu- en natuurbeleid en communicatie: 40 op 50 Minimale score voor goedgekeurde projecten in 2019 (dus op basis van de uitgewerkte aanvragen) waren;
- Klimaatadaptatie: 68 op 100;
- Klimaat Mitigatie: 70 van de 100;
- Klimaatbeleid en communicatie: 73 op 100.

Algemeen advies:

- Wees zo kwantitatief mogelijk over uw voorstel; de EU houdt van ambitieuze voorstellen, bij voorkeur aan het begin van het voorstel;
- Leg heel specifiek uit waarom uw project relevant is voor het EU-beleid en hoe het kan bijdragen aan het bereiken van de EU-doelstellingen met betrekking tot het milieu;
- Wees voorbereid op oproepen om verduidelijking van informatie tijdens het proces; soms is deze opheldering binnen 24 uur vereist;
- Zorg ervoor dat uw budget op de best mogelijke manier wordt berekend; er mag maar 10% van afgeweken worden in de volledige offertefase;
- Zorg ervoor dat de impact en resultaten van uw project zo meetbaar mogelijk zijn; tabellen hebben in dit opzicht de voorkeur.

Contactpunten:

Email: Life@rvo.nl

Database: <https://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm>

Kans: ★☆☆☆☆

Global Goals: 7,13,12,15

4.2.2. Horizon 2020 en Horizon Europa

Met Horizon 2020 en zijn opvolger, Horizon Europe, hoopt de Europese Unie een boost te geven aan innovatiemanagement en projecten binnen Europa. De focus van Horizon ligt op de gebieden duurzame energie, klimaatadaptatie en voedselzekerheid. Met deze subsidie wil de EU partnerschappen en samenwerking tussen verschillende partijen aanmoedigen, om zo grote vraagstukken als de dreiging van klimaatverandering op te lossen. Hoewel het hoofddoel is om hier meer onderzoek naar te faciliteren, een taak die bedoeld is voor een universiteit, denktank of bedrijf, zijn gemeenten ook welkom om een project in te dienen. Van de drie belangrijkste prioriteiten van Horizon, namelijk 'Wetenschap op Topniveau', 'Industrieel Leiderschap' en 'Maatschappelijke Uitdagingen', is de laatste het meest geschikt voor gemeenten. Gemeenten kunnen in samenwerking met bedrijven en onderzoeksinstituten oplossingen vinden voor problemen gerelateerd aan verschillende thema's, die een indirecte link hebben met de Global Goals.

Voor de periode 2021-2027 is een budget van 97 miljard euro beschikbaar, een stijging van bijna 30 procent ten opzichte van het budget van Horizon 2020.

Vereisten:

- Er moeten minimaal drie partijen uit drie verschillende landen deelnemen aan het project.
- Voor elk van de zeven thema's publiceert de Europese Commissie elke twee jaar een werkprogramma, waarin op een gedetailleerde manier oproepen tot het indienen van voorstellen zijn opgenomen. Projecten die de geprefereerde onderzoeksvragen, projectformulieren en financieringsregelingen bevatten die in deze documenten worden genoemd, hebben meer kans van slagen en krijgen de juiste financiering.
- De hoogte van de dekking voor het voorgestelde project hangt af van de projectvorm en de betrokkenheid van een NGO, maar over het algemeen wordt 70 tot 100 procent van het project gedekt door de subsidie.

Praktisch advies en meest voorkomende valkuilen:

Omdat innovatie en het verhogen van de kwaliteit van de wetenschap in Europa een bijzondere aandachtspunt is in Horizon, dient een gemeente samen te werken met minimaal één onderzoeksinstituut om subsidie te krijgen. Ook kan het moeilijk zijn om te voldoen aan de eis van een partnerschap tussen drie partijen uit drie verschillende landen. Dat kost weliswaar veel tijd, zeker als de internationale verbindingen van de gemeente schaars zijn. Het is ook belangrijk om te vermelden dat het partnerschap effectief moet worden gecoördineerd om het project te laten slagen.

Door overinschrijving is het moeilijker om de subsidie te krijgen. In totaal wordt 11.6% van de voorstellen geaccepteerd. Als we echter naar Nederlandse voorstellen kijken, slaagt 16.3% hiervoor. Hierdoor kunnen middelen van de gemeente verloren gaan als wordt besloten dat het project zonder Horizon-subsidie niet doorgaat.

Algemeen advies:

- Start een partnerschap met een reeds bestaande connectie, zodat het proces soepeler verloopt.
- Vanwege het grote aantal aanmeldingen moeten voorstellen van goede kwaliteit zijn en een meerwaarde voor de samenleving creëren om geaccepteerd te worden.
- Multidisciplinaire projecten die meerdere aandachtsgebieden van de EU bestrijken, hebben meer kans van slagen om een subsidie te krijgen.

1. Contactpunten

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Team EU Internationaal Innoveren

Email: <https://www.rvo.nl/contactformulier-rijksdienst-voor-ondernemend-nederlandrvonl-wssl>

Website: [Horizon Europe](#) | [Onderzoek en Innovatie](#) | [RVO.nl](#) | [Rijksdienst](#)

- 2. Het netwerk van nationale contactpunten (NCP's) is de belangrijkste manier om begeleiding, praktische informatie en hulp te verkrijgen bij alle aspecten van deelname aan Horizon 2020.**

Website: [Funding & tenders \(europa.eu\)](#)

Database voor oproepen tot het indienen van voorstellen: [Funding & tenders \(europa.eu\)](#)

Kans: ★★☆☆☆

Global Goals: 3,4,7,9,11,12,13,14,15,17

3.2.3. Interreg

Interreg is de benoeming voor alle gedecentraliseerde Europese programma's die internationale samenwerking tussen regio's proberen te bevorderen. Het is vooral gericht op economische ontwikkeling, maar de laatste jaren houdt het zich ook bezig met klimaatverandering en andere duurzaamheidskwesties. Vanaf 2021 zijn er vijf prioriteiten: 'een slimmer Europa', 'een groener Europa', 'een meer verbonden Europa', 'een socialer Europa' en 'een Europa dat dicht bij de burgers staat'. Projecten met aansluiting op een van de programma's worden gefinancierd via EFRO en de EU geeft in totaal 8 miljard euro uit voor Interreg 2021-2027. De betrokken commissie onderzoekt momenteel de programma's en andere belangrijke details voor een nieuw Interreg-raamwerk, waarvan de verwachting is dat in 2022 het voorstel met de EC zal worden besproken.

Binnen Interreg wordt onderscheid gemaakt tussen drie soorten samenwerkingen:

- **Grensoverschrijdende samenwerking (Interreg A);**
- **Transnationale samenwerking (Interreg B);**
- **Interregionale samenwerking (Interreg Europe).**

Grensoverschrijdende samenwerking (Interreg A)

Samenwerking tussen regio's die dicht bij de landsgrenzen liggen, staat centraal in Interreg A. De Nederlandse overheid heeft hiervoor vier verschillende programma's vastgesteld; 'Nederland-Duitsland', 'Maas / Rijn', 'Vlaanderen-Nederland' en '2 zeeën'.

Voor Westerkwartier is alleen het eerste programma interessant, aangezien Westerkwartier alleen actief kan deelnemen aan het programma 'Nederland-Duitsland'. De doelen voor dit specifieke

programma zijn innovatie, het verminderen van de hoeveelheid CO₂-uitstoot en het verbeteren van de sociaal-culturele samenhang. Ook de regio Eems-Dollard komt in aanmerking voor dit programma en aangezien Westerkwartier al een relatie met deze regio heeft opgebouwd, kan het interessant zijn om samen met de regio Eems-Dollard aan een project te werken.

Het budget voor de samenwerking tussen de grensregio's van Nederland en Duitsland bedroeg 222 miljoen euro. 50.0% van het project wordt gefinancierd door de EU, de overige 50.0% moet worden medegefinancierd door de betrokken partijen.

Transnationale samenwerking (Interreg B)

Het doel van Interreg B is om transnationale samenwerking en projecten te bevorderen. Nederland maakt deel uit van twee programma's, namelijk het programma 'Noordzee Regio' en het programma 'Noordwest-Europa'. Westerkwartier komt alleen in aanmerking voor het eerste programma. Het programma 'Noordzee Regio' kent vier grote thema's, genaamd 'Thinking growth', 'Eco-innovatie', 'Duurzame Noordzee regio' en 'Bevordering van groen transport en mobiliteit'. Noorwegen, Denemarken, Zweden, Duitsland en België werken samen met Nederland aan dit programma. Hoewel het Verenigd Koninkrijk de afgelopen jaren deel uitmaakte van het programma, is het land sinds het verlaten van de EU niet langer een partner. Het budget bestaat uit 167 miljoen van de EU en 32 miljoen extra van de Nederlandse overheid.

Vereisten en belangrijke informatie:

- Projecten moeten bestaan uit meerdere partijen uit minimaal drie verschillende landen;
- Om praktische redenen wordt aanbevolen om 5 tot 10 partners uit 4 tot 6 Noordzeelanden te hebben.

Interregionale samenwerking (Interreg Europe)

De EU wil interregionale samenwerking binnen de EU ondersteunen en dit programma faciliteert dat. Interreg zal projecten medefinancieren die verband houden met doelstellingen als innovatie, verbetering van het concurrentievermogen van kleine bedrijven, koolstofvrije economie en milieu.

Het totale budget voor Interreg Europe 2014-2020 bedroeg 359 miljoen. Hiermee wordt tussen de 75 en 85 procent van de kosten voor de projecten gefinancierd, voor lokale overheden zal dit waarschijnlijk dichterbij de 85 procent liggen.

Vereisten en belangrijke informatie:

- Het project wordt alleen geaccepteerd als er samenwerking is tussen verschillende regio's in de EU-lidstaten, Noorwegen of Zwitserland. Dit partnerschap, welke een specifiek probleem aanpakt, moet 3 tot 5 jaar duren;
- Elke regio moet zijn eigen actieplan maken. De punten genoemd in het actieplan worden gedurende twee jaar opgevolgd;
- Beleidsplatforms zijn beschikbaar om de regio's te helpen en de projecten te begeleiden. Om kennis te verspreiden kunnen regio's die niet deelnemen aan een project toch de platforms bezoeken voor meer informatie.

Vereisten voor alle Interreg-programma's:

- Samenwerking met tenminste één partner uit een ander land, dat ook is opgenomen in één van de genoemde programma's;
- Alle partners dienen actief betrokken te worden bij de ontwikkeling, uitvoering en financiering van het project. Alle partijen moeten ook personeel ter beschikking stellen voor het project;

- Niet alle uitgaven van het project worden gedekt door de financiering. De verwachting is dat de betrokken partijen ook een substantieel bedrag zullen bijdragen.

Contactpunten:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Website: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/interreg-2014-2020>

Email: interreg@rvo.nl

Interreg A; 'Nederland-Duitsland' programma

Gemeenschappelijk INTERREG Secretariaat

Email: info@deutschland-nederland.eu

Website: www.deutschland-nederland.eu

Interreg B; 'Noordzee Regio' programma

Website: <http://www.northsearegion.eu/ivb/home/>

Interreg Europe

Website: www.interreg4c.eu/programme/2014-2020/

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Website: www.rvo.nl/subsidies-regelingen/interreg/programmas/interreg-europe

Database:

"Nederland-Duitsland' programma

[Projekt-Datenbank - INTERREG \(deutschland-nederland.eu\)](http://www.deutschland-nederland.eu)

Interreg B; 'Noordzee Regio' programma

<http://project-ideas.northsearegion.eu/vb/home/>

Kans: ★★☆☆☆

Global Goals: 7,8,9,11,13,14,17

3.2.4. EFRO

EFRO is het Europese fonds voor regionale ontwikkeling. Het doel is om de lokale economie van onderontwikkelde regio's te verbeteren, maar het fonds probeert ook de economische groei in sterkere delen van de EU te stimuleren. Omdat de EFRO een gedecentraliseerd fonds is, krijgt Nederland een deel van het totaal beschikbare budget voor de hele EU. De Nederlandse regering besloot zich te concentreren op twee doelen: het verhogen van investeringen in innovatie, onderzoek en ontwikkeling en het ondersteunen van de transitie naar een koolstofvrije economie. De Europese Commissie stelt het op prijs als kleinere bedrijven deel uitmaken van het project.

Het budget voor Nederland is in vieren verdeeld en verspreid over de gebieden in Noord, Oost, Zuid en West Nederland. Elk gebied heeft zijn eigen set met specifieke doelen, die zijn afgeleid van de twee hoofddoelen van de centrale overheid.

Voor het Noorden zijn aandacht voor het verbeteren van de regionale kapitaalkracht, het stimuleren van de ontwikkeling van toepasbare kennis samen met bedrijven en het stimuleren van innovatie en valorisatie bij kleinere bedrijven de belangrijke doelen. Hoewel alle drie de doelen betrekking

hebben op het hoofddoel van innovatie van de centrale overheid, maken alleen de laatste twee doelen deel uit van het andere hoofddoel, een koolstofvrije economie. Naast deze doelen is het streven naar innovatieve toepassing van producten, diensten en concepten die helpen bij de transitie naar een koolstofvrije economie ook onderdeel van het tweede hoofddoel.

Voor heel Nederland was voor de periode 2014-2020 507,2 miljoen euro beschikbaar, waarvan 103,5 miljoen naar het Noorden ging. Vanwege de Covid-19 crisis is de termijn voor lopende projecten verlengd. In het Noorden komt er voor de komende periode extra budget beschikbaar. Meer informatie over de specifieke kenmerken van EFRO 2021-2027 wordt later in 2021 gepubliceerd.

Praktisch advies en meest voorkomende valkuilen:

50 tot 85 procent van de totale kosten zal worden gedekt met de subsidie van EFRO. Voor het project kijkt een adviescommissie naar de kwaliteit van de inhoud. De commissie gaat het voorstel beoordelen aan de hand van een aantal criteria en zal adviseren of het project in aanmerking komt voor financiering. In het kader van de criteria zijn onder meer innovatie en marktpotentie opgenomen, waarop een gemeente beter scoort als het project in samenwerking met bedrijven wordt uitgevoerd. Het voorstel moet ook bijdragen aan de doelstellingen van de EFRO, en de kwaliteit van deze bijdragen is erg belangrijk om subsidie te kunnen krijgen.

Algemeen advies:

Aangezien projecten waarbij kleine en middelgrote bedrijven betrokken zijn, een grotere kans hebben om financiering van EFRO te krijgen, wordt het aanbevolen om zaken te doen met ten minste één bedrijf in de omgeving.

Ook is het aan te raden om samen te werken met een kennisinstelling. Hoewel dit niet verplicht is, vergroot het de kans om de juiste financiering voor het project te krijgen.

Contactpunten:

Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

Email: info@snn.eu

Telefoon: 050 5224 900

Website: www.snn.eu

Website: www.123subsidie.nl

Kans: ★★☆☆☆

Global Goals: 7,8,9,11,13

3.2.5. ELFPO

De EU heeft het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling ontwikkeld om boeren en plattelandgebieden te ondersteunen. Het is een decentraal fonds, waardoor de Nederlandse overheid kan beslissen over de specialisatie van de thema's en de uitvoering ervan. De relevante doelen voor de Europese Commissie zijn innovatie en kennis delen, risicobeheer, behoud en versterking van ecosystemen, behoud van natuurlijke hulpbronnen en economische ontwikkeling.

In Nederland heet de subsidie die afkomstig is van het ELFPO 'POP3'. Hierbij ligt de focus op vier verschillende thema's. Het eerste thema bestaat uit het versterken van innovatie, duurzaamheid en het concurrentievermogen van het platteland. Het tweede en derde thema zijn gericht op investeren in jonge boeren en in natuur en milieu. Ten slotte gaat het vierde thema over het verbeteren van de waterkwaliteit.

Naast deze vier thema's maakt ook het programma 'LEADER' deel uit van het ELFPO. 'LEADER' maakt gebruik van een bottom-up benadering, waardoor burgers, bedrijven en organisaties het initiatief kunnen nemen. Ze zullen worden ondersteund door de EU als de plannen het milieu en de economie van een plattelandsgebied zullen verbeteren.

Jaarlijks is er ongeveer 85 miljoen euro beschikbaar. Het budget is verdeeld over de vier thema's, het 'LEADER'-programma en technische ondersteuning.

Belangrijke informatie:

Aangezien het nieuwe Europese landbouwbeleid in 2023 van start gaat, is besloten om het programma 'POP3' met twee jaar te verlengen, wat een overgangperiode zal zijn. 'POP3' gaat dus verder in zijn oorspronkelijke vorm, maar met extra aandacht voor klimaat, biodiversiteit, grondkwaliteit en kringlooptlandbouw. In 2021 en 2022 heet het programma 'POP3 +' met extra budgetten voor thema's gerelateerd aan het Klimaatakkoord van Parijs.

Contactpunten:

Regiebureau POP

Email: regiebureau@rb.agro.nl

Telefoon: 088041 4501

Website: <http://www.regiebureau-pop.eu/>

Website: www.toekomstglb.nl

Kans: ★★★★★

Global Goals: 2,6,8,9,11,15

3.2.6. ESF

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) richt zich op zowel de kwantiteit als de kwaliteit van werkgelegenheid. Nederland geeft prioriteit aan actieve inclusiviteit van kwetsbare gemeenschappen en aan gezond ouder worden.

Het budget is verdeeld over 35 verschillende regio's en Westerkwartier maakt deel uit van de regio Groningen. In het oude kader was in totaal 507,34 miljoen euro beschikbaar voor het hele land, waarvan 70 procent werd geïnvesteerd in actieve inclusie en 20 procent in gezond ouder worden. Het resterende budget was bedoeld voor stadsontwikkeling en technische ondersteuning.

Voor het nieuwe kader bedraagt het totale budget voor de hele EU 101,2 miljard euro, een stijging van meer dan 20 procent, voornamelijk als gevolg van het samenvoegen van bestaande programma's in het ESF. Het is echter nog niet duidelijk wat het specifieke budget voor Nederland zal zijn. Het bijgewerkte programma zal 'ESF+' heten.

Praktisch advies en meest voorkomende valkuilen:

Het project wordt voor 50 procent mede gefinancierd, de overige kosten zijn voor de initiatiefnemer. Om te slagen heeft het project een begrijpelijke uitleg nodig met duidelijke redenen en moet het gemakkelijk te controleren zijn. De controlerende autoriteiten zullen hier speciale aandacht aan besteden.

In elke regio heeft één gemeente het voortouw bij de afhandeling van de aanvragen, die worden voorgelegd aan het beheersorgaan, dus iedere gemeente in die specifieke regio moet daarbij de hoofdgemeente om hulp vragen.

Contactpunten:

Uitvoering Van Beleid (In het verleden Agentschap SZW)

Telefoon: 070 315 20 00

Website: [Home](#) | [Uitvoering van Beleid \(uitvoeringvanbeleidszw.nl\)](#)

Kans: ★★★★★

Global Goals: 3,8,9,10

Hoofdstuk 4: Aanbevelingen

4. Aanbevelingen

Ondanks het feit dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelen op het eerste oog erg ambitieus en abstract lijken, kan er op lokaal niveau zeker een bijdrage worden geleverd. Immers, begint het samenwerken aan een 'betere toekomst' voor iedereen in de lokale gemeenschap. Dit kan op een hele simpele manier waarbij er geen goed of fout aan te wijzen is. De gemeente Westerkwartier draagt al op veel verschillende terreinen bij aan deze doelen, zonder zich daar op elk moment bewust van te zijn. Daarom is die stap om meer bekendheid en bewustwording aan de doelen te geven onder de inwoners veel kleiner en zal het makkelijker worden opgepakt door de gemeenschap. Het is namelijk zo dat ieder individu, ieder bedrijf, iedere organisatie en iedere stichting op zijn eigen manier een bijdrage levert aan de doelen en zoals eerder gezegd; elke manier is goed. Echter, kan toch die kleine stap een obstakel zijn om te overwinnen. Er zijn namelijk verschillende manieren om dit aan te pakken en dat is ook wat uit de interviews met andere gemeenten naar voren kwam. De lokale gemeenschap een stukje duurzamer en eerlijker maken, dat is waar het om draait. Het begin is er en de SDG's zullen de gemeente alleen maar mooier maken.

4.1 Aanbeveling 1: Implementeren van de Global Goals door gemeente Westerkwartier

Op basis van de bewonersenquête, de interviews met andere gemeenten en het achtergrondonderzoek is de conclusie dat een grotere focus op de Global Goals de gemeente Westerkwartier zal helpen haar doelstellingen effectiever en sneller te bereiken. Dit om de volgende redenen:

1. Het gebruik van de Global Goals als '**paraplu**' binnen de gemeentelijke organisatie zal er voor zorgen dat verschillende wellicht gesegregeerde afdelingen elkaar makkelijker en sneller zullen vinden en bestaand beleid op verschillende terreinen op een **coherente** manier neergezet kan worden;
2. Het gebruik van de Global Goals als '**vertaalslag**' naar de inwoners toe zal, door de **communicatieve sterkte** van de opmaak van de Global Goals, ervoor zorgen dat de gemeenschap makkelijker de **link** legt tussen lokale, individuele projecten en het beleid van de gemeente;
3. Het gebruik van de Global Goals biedt mogelijkheden voor de gemeente om in aanmerking te komen voor **beurzen en subsidies**. Daarnaast kunnen **bedrijven** enorm profijt hebben van het meewerken aan de Global Goals, omdat het ze meer **financiële kansen** biedt;
4. Tenslotte is het gebruik van de Global Goals niet in strijd met het '**lokale**' **DNA** van **Westerkwartier**. De Global Goals en de doelen van Westerkwartier delen een **vergelijkbare** aanpak, omdat ze allebei vinden dat ontwikkeling en groei op een slimme, duurzame en inclusieve manier moet plaatsvinden. De Global Goals zijn juist ook bedoeld om die onderwerpen in de **eigen gemeente** aan te pakken. Daarnaast geven de Global Goals de gemeente Westerkwartier de **vrijheid** om haar prioriteiten en de doelen die ze wil nastreven te kiezen.

De volgende twee aanbevelingen zullen demonstreren hoe de Global Goals op een goede manier omgezet kunnen worden van internationaal naar lokaal.

4.2 Aanbeveling 2: Het indelen van een aantal Global Goals op basis van drie thema's

Het feit dat de 17 Global Goals zo groot en ambitieus zijn, en ook nog eens 169 subdoelen bevatten, kan er voor zorgen dat ze al snel onduidelijk of onhaalbaar lijken. Daarnaast zijn ze opgesteld in samenspraak met alle VN-landen, en dus zullen niet alle Global Goals even relevant zijn voor alle gemeenten, of zelfs landen.

Zoals ook te zien viel in de vergelijking met andere Global Goals gemeenten, kiezen sommige gemeenten (41.7%) er daarom voor om te werken met clusters of thema's in plaats van zich te focussen op (alle) individuele Global Goals.

Tonia Dabwe (Deventer) vertelt hierover:

'Dus als het over die clusters gaat hebben we gekeken onder andere naar wat speelt er in Deventer....'

Dus we hebben in de kerngroep gezegd van we gaan nou niet gewoon een doel pakken, want dan is het voor het bedrijfsleven met name al snel iets van; 'doel elf, ja ik weet niet of ik al iets doe aan doel elf', oh je bedoelt of ik in mijn hele *supply chain* nadenk over hoe levenswijze van mensen, hoeveel afval er geproduceerd, ja nee dat doen wij allang, wij hebben dit voor een *best practicing* in Europa, dan krijg je opeens een heel ander gesprek.

Dus vandaar dat wij gekozen hebben om echt clusters te maken... Als het echt om de clusters van doelen gaat hebben we gezegd van; we pakken gewoon een thema wat leeft en we gaan laten zien dat daar verschillende doelen aangekoppeld zijn, dus als je daar mee bezig bent, ben je per definitie met deze doelen bezig. En dus is het van onderaf, maar niet het is niet aangedragen door burgers speciaal, we hebben gewoon gekeken van wat loopt er, wat leeft er, wat ja waar is reuring omheen.'

Annika van Veen (Leiden) vult aan:

'Wij hebben hiervoor gekozen] om twee redenen: inzicht en overzicht. Het gaat erom dat mensen elkaar weten te vinden. Met 17 doelen en daarmee 17 teams verlies je snel het overzicht. Daarnaast hopen we dat met samenwerking op verschillende doelen binnen een beperkter aantal teams inzicht ontstaat in de samenhang tussen de doelen. Ook team overstijgend: als er meer overzicht in een team is, wordt het (hopelijk) makkelijker om de 9 teams samen te laten werken, bijvoorbeeld in een project dat zowel sociaal versterkend is, als biodiversiteit verbeterd.'

De keuze voor het focussen op thema's in plaats van individuele Global Goals zorgt dus voor overzicht, draagvlak en inzicht. Daarnaast geeft dit een bepaalde mate van vrijheid om verschillende projecten die misschien niet helemaal overeenkomen met 1 specifiek Goal, maar potentieel raakvlakken hebben met meerdere doelen, samen te voegen onder dezelfde noemer. Ten slotte, door thema's te gebruiken die aansluiten op wat er gebeurt in de samenleving in plaats van alle individuele Goals te benoemen en te behandelen, heeft deze aanpak als voordeel dat de Global Goals niet zozeer als het zoveelste labeltje of de zoveelste verplichting gezien worden, maar meer als een paraplu waar verschillende bestaande initiatieven en projecten onder kunnen vallen; draagvlak wordt niet gecreëerd op een andere manier gemobiliseerd.

Vandaar het advies aan de gemeente Westerkwartier om zich te focussen op een drietal verschillende thema's met daarin verschillende relevante doelen die aansluiten op de behoeften en karakteristieken van de gemeente en haar bewoners. De keuze voor deze specifieke thema's is tot stand gekomen op basis van het achtergrond onderzoek, een analyse van de lokale gemeenschap en karakteristieken, en op basis van de bewonersenquête.

De drie thema's zijn als volgt: **Duurzaam Voedsel Beleid, Milieu en Klimaatverandering en (Wereld)burgerschap:**

Figuur 10: Indeling van de SDG's in themas voor gemeente Westerkwartier.

4.2.1. Thema 1: Duurzaam Voedsel Beleid

Als eerste thema is gekozen voor Duurzaam Voedsel Beleid, onder dit thema vallen de volgende zes Global Goals:

Figuur 11: SDG's toebehorend aan het Thema 'Duurzaam Voedsel.

Duurzaam Voedsel Beleid is als eerste thema gekozen om een aantal redenen:

Ten eerste, de landelijke karakteristieken van de gemeente: Westerkwartier is een landelijk gebied waar landbouw onmisbaar is voor het behoud van het karakter.⁵ Momenteel wordt ongeveer 90 procent van het land van Westerkwartier gebruikt voor grasland, tuinbouw en akkerbouw.⁶ Daarnaast zijn landbouw en veeteelt de belangrijkste economische bronnen die vele gezinnen in de gemeente van inkomen voorzien. De sector Voedselproductie is van levensbelang voor de inwoners van Westerkwartier, en dus ook voor de gemeente.

Ten tweede, voedsel is een essentiële pijler voor duurzaam leven in Westerkwartier. De Covid-19-pandemie heeft ons laten zien dat de huidige voedselvoorziening en eetgewoonten niet alleen in twijfel moeten worden getrokken, maar ook moeten worden veranderd. Het huidige economische systeem, dat gebaseerd is op een enorme afhankelijkheid van import-export, heeft de kwetsbaarheid blootgelegd en daarom mag het niet langer als vanzelfsprekend worden beschouwd. Tijdens de pandemie raakten de import ketens, waaronder voedselvoorziening, verstoord doordat de grenzen gesloten werden om zo het goederenverkeer te beperken.

Als gevolg van deze verstoring is er nu ruimte om alternatieve ideeën en nieuwe benaderingen te introduceren, zodat een dergelijke verstoring in de toekomst kan worden vermeden. Een goed, duurzaam voorbeeld hiervan is het lokaliseren van de voedselvoorziening. Deze pandemie heeft ook het gevaar van de huidige levensstijl en voedingspatronen blootgelegd; Corona trof veelal mensen met een zwak immuunsysteem en/of een ongezond lichaamsgewicht. Vandaar dat het dus van belang is om voedsel, een gezond leven en een gezonde omgeving bij elkaar te voegen onder de Global Goals.

Als laatste is voedsel al een belangrijk onderwerp in het beleid van Westerkwartier; het is altijd cruciaal geweest. Maarten Groeneveld, Programmamanager Regionale Voedselketens Gebiedscoöperatie Westerkwartier, zegt hierover

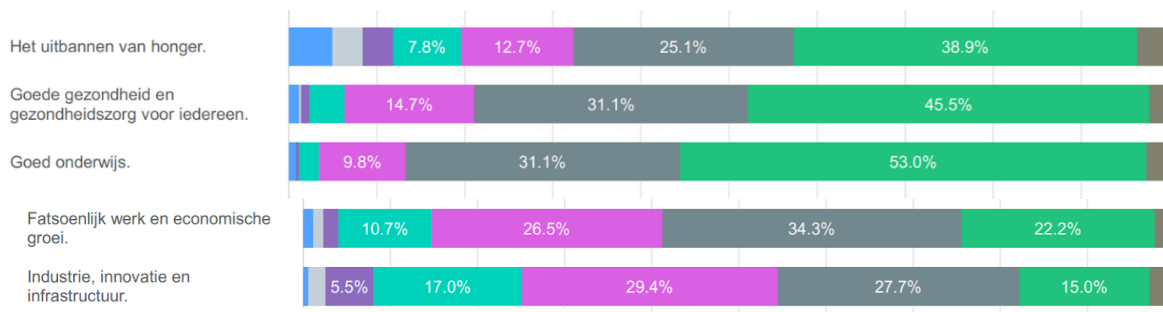
'De gemeente vindt voedsel een heel belangrijk thema. Voedsel kun je ook gebruiken als middel om bepaalde doelen ook te halen. Voedsel verbindt ook. Voedsel raakt heel erg het gezinslevens, sociale activiteiten.'

⁵ <https://www.werkplaatsvitaalplatteland.nl/regio/westerkwartier/>.

⁶ <https://westerkwartier.d66.nl/standpunt-over/landbouw/>.

Het meest concrete voorbeeld waarin dit tot uiting kwam, is het Voedselakkoord waarin een heel pakket aan gezamenlijke doelen staat die Westerkwartier de komende tijd wil bereiken; onder andere het bestrijden van zwaarlijvigheid en het ondersteunen van de biologische en lokale voedselproductie in het gebied.

Ook de resultaten van de afgenomen inwonersenquête complementeren de conclusies die naar voren zijn gekomen uit het achtergrondonderzoek: wanneer we kijken naar de individuele SDG's worden de Global Goals die aan dit thema toebehoren veelal belangrijk tot zeer belangrijk gevonden:

Grafiek 3: Global Goals toebehorend aan het Thema 'Duurzaam Voedsel Beleid' en het belang voor de gemeente Westerkwartier volgens respondenten inwonersenquête.

4.2.2. Thema 2: Klimaat en Milieu

Het volgende thema, 'Klimaat en Milieu', bestaat uit Global Goals die op basis van dit thema met elkaar verweven zijn. De volgende Global Goals zijn inbegrepen:

Figuur 11: SDG's toebehorend aan het Thema 'Klimaat en Milieu.'

Van deze doelen bleek voor de respondenten van de enquête SDG 7 ('betaalbare en schone energie') het belangrijkste doel van het thema te zijn. Het staat op nummer 4 van alle Global Goals, wat aangeeft dat dit doel als zeer gunstig voor de gemeente wordt beschouwd:

Grafiek 4: Het belang van SDG 7 voor de gemeente Westerkwartier volgens respondenten inwonersenquête.

'Klimaat en milieu' is een belangrijk thema, aangezien klimaatverandering over de hele wereld een veelbesproken onderwerp is. Deze effecten kunnen gevolgen hebben die een grote impact hebben op de internationale gemeenschap, maar ook op de gemeenschap van Westerkwartier. Daarom kan het bereiken van de doelen binnen dit thema helpen bij het oplossen van opkomende klimaatproblemen. Door op deze doelen te focussen zal het leven voor zowel mens als dier beter worden. Een gezonde omgeving zorgt namelijk voor betere leefomstandigheden voor de inwoners van Westerkwartier: geen plastic of ander afval op straat, schone lucht en een levendig landschap zullen niet alleen bijdragen aan de visuele en esthetisch aspecten van de gemeente, maar ook aan de kwaliteit van de levensstandaard. Indirecte aandacht voor dit thema leidt dus ook tot een betere gezondheid voor de mensen in Westerkwartier, waar veel belang aan wordt gehecht.

Naast de voordelen op korte termijn, zal het behalen van de doelen in dit thema ook een positieve impact hebben op de toekomst. Als de aandacht uitgaat naar het terugdringen van de CO₂-uitstoot en het aanpakken van klimaatverandering in het algemeen, ontstaat er een toekomstig duurzaam

Westerkwartier: inwoners kunnen zo de komende decennia nog steeds genieten van het landelijke landschap en de goede luchtkwaliteit.

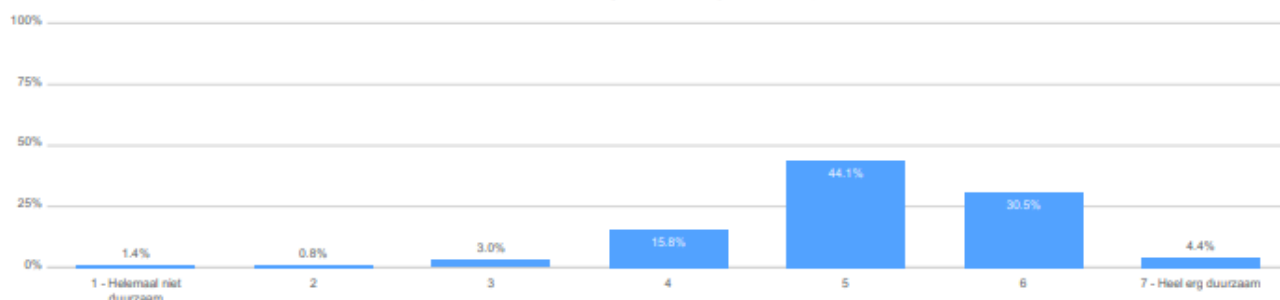
Naast het meewegen van dit thema bij het plannen van toekomstige projecten, kan het al worden aangesloten op het bestaande beleid van Westerkwartier. Tot de doelen van Westerkwartier met het thema 'Klimaat en Milieu' behoren onder meer het halveren van de CO₂-uitstoot in 2030 en CO₂-neutraal zijn in 2050. Plannen met betrekking tot toekomstbestendige woonomstandigheden, klimaatvriendelijke leefomstandigheden en een circulaire economie zijn belangrijk voor de gemeente, zoals ook zien valt in de Duurzaamheidsvisie van Westerkwartier. Deze doelen komen dus ook terug in de Global Goals, waarvan er vier zijn opgenomen in dit voorgestelde thema.

Ten slotte draagt de focus op klimaatverandering ook bij aan de promotie van Westerkwartier, wat leidt tot een positief imago van Westerkwartier als duurzame en milieuvriendelijke gemeente. Dit kan ook andere gemeenten of gebieden inspireren om hun eigen ambities op het gebied van klimaat en milieu waar te maken.

In de enquête verspreid onder de inwoners van Westerkwartier geeft 79.0% van de respondenten aan duurzaam te leven. Hoewel deze mening vrij subjectief is, laat het wel zien dat inwoners om het onderwerp geven:

Duurzaamheid betekent het in evenwicht houden van mens, milieu en economie, zodat we de aarde niet uitputten. De aarde zo gebruiken dat de toekomstige generaties er ook nog plezier van kunnen hebben. Beschouwt u zichzelf als duurzaam?

Conclusie: 79% beschouwt zichzelf als duurzaam (variërend van een beetje tot heel erg duurzaam)

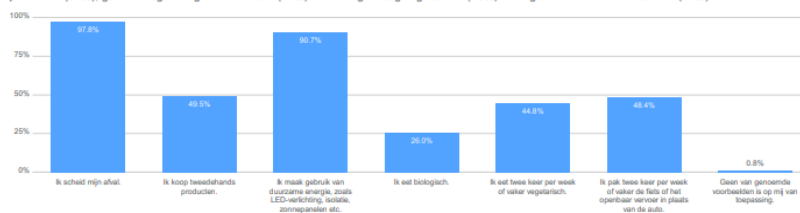
Grafiek 5: Percentage respondent inwonersenquête dat zichzelf als 'duurzaam' beschouwt.

367

Omdat duurzaamheid verweven is met het thema 'Klimaat en Milieu', is het thema interessant voor de gemeente en haar inwoners. Aangezien duurzaamheid voor de meerderheid van de respondenten al een onderdeel van hun leven is, vertaalt dit zich hopelijk in meer steun en betrokkenheid bij projecten gerelateerd aan het thema. Uit het onderzoek bleek ook dat een groot

Welke van de volgende voorbeelden zijn op u van toepassing? U kunt meerdere voorbeelden aanklikken.

Conclusie: Bijna alle respondenten scheiden hun afval (98%) en maken gebruik van duurzame energie (91%). Ongeveer de helft koopt tweedehands producten (50%), gebruikt regelmatig de fiets of OV (48%) en eet regelmatig vegetarisch (45%). Biologisch eten is minder favoriet (26%).

Grafiek 6: Voorbeelden duurzaamheid respondenten inwonersenquête.

366

percentage van de respondenten actief betrokken was bij milieuvriendelijke praktijken: afval scheiden en duurzame manieren om energie te gebruiken, zoals led-verlichting en zonnepanelen, zijn de meest populaire voorbeelden van de gegeven opties. Het thema past in dit opzicht goed bij eerdere acties van de inwoners, aangezien het blijkt dat er al enige inzet is voor duurzame praktijken. Dit is een goede basis om vanuit te beginnen zodat de gemeente verder kan gaan met het thema 'Klimaat en Milieu'.

4.2.3. Thema 3: Wereldburgerschap

Als derde, (en laatste) thema, is het raadzaam dat de gemeente zich focust op **‘Wereldburgerschap’** (*Global Citizenship*), waaronder de volgende vier doelen vallen:

Figuur 12: SDG's toebehorend aan het Thema 'Wereldburgerschap.'

Uit de inwonersenquête kan opgemaakt worden dat dit thema wordt beschouwd als het minst belangrijkst van de drie. Echter, focussen op Wereldburgerschap als thema kan Westerkwartier helpen haar doelen te bereiken als dit wordt gedaan door in te spelen op zowel lokale karakteristieken en wensen, als op de kans om haar Vriendschapsbanden nieuw leven in te blazen. Ten eerste, zoals duidelijk wordt uit doel 17, kan focussen op dit thema de gemeente helpen om effectieve partnerschappen op te zetten; het biedt kansen om kennis en kunde te delen met gemeenten en organisaties over de hele wereld. Ewout Oppers (Leeuwarden) verwoordt dit als volgt:

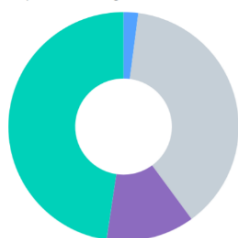
‘Als projecten lokaal goed lopen, kan je ze wereldwijd als inspiratie laten dienen, bijvoorbeeld via de verschillende netwerken waar we in zitten. Lokaal beginnen, kennis en kunde van de rest van de wereld gebruiken, en je eigen oplossingen op jouw beurt weer delen met de rest.’

Dit is niet alleen een voordeel voor de gemeente als organisatie zelf, maar ook voor de burgers, met name de scholieren die op deze manier kunnen profiteren van wereldwijde kennis en wellicht even de kans krijgen om te participeren in een (cultureel) uitwisselingsprogramma.

Ten tweede biedt dit thema Westerkwartier de kans om haar relaties met Kingborough in Australië en het Tasman District in Nieuw-Zeeland nieuw leven in te blazen. Na een interview met dhr. Jos Robot is het duidelijk geworden dat deze relaties op dit moment Wat vooral als obstakel wordt beschouwd is het creëren van het benodigde draagvlak aan beide kanten van de Oceaan, mede door de grote geografische afstand en beperkte financiële middelen. Na de fusie is besloten om de Vriendschapsbanden voort te zetten, maar op dit moment is het puzzelen hoe de ietwat ‘doodgebloede’ relaties opnieuw ingevuld zouden kunnen worden op een manier die voor alle stakeholders interessant is. Dat er zeker werk aan de winkel is voordat er over een eventuele nieuw of verdere invulling nagedacht kan worden, blijkt uit het feit dat 47.6% van de respondenten in de enquête aangeeft niet op de hoogte te zijn van het feit dat de gemeente überhaupt

Vriendschapsbanden onderhoudt met beide districten.

Bent u op de hoogte van de Vriendschapsband die Westerkwartier heeft met buitenlandse regio's?
Conclusie: 52% is op de hoogte van 1 of beide vriendschapsbanden van de gemeente Westerkwartier.

Observaties	Totaal
● Ja, ik wist dat de gemeente een Vriendschapsband heeft met Kingborough, Australië.	2.1%
● Ja, ik wist dat de gemeente een Vriendschapsband heeft met Tasman, Nieuw-Zeeland.	37.9%
● Ja, ik wist dat de gemeente een Vriendschapsband heeft met beiden.	12.4%
● Nee, ik wist niet dat de gemeente een Vriendschapsband heeft.	47.6%

Grafiek 7: Percentage respondenten inwonersenquête(niet)op de hoogte van Vriendschapsbanden.

Uit het interview met dhr. Robot bleek dat dit te wijten zou kunnen zijn aan het feit dat de Vriendschapsbanden van origine tot de voormalige gemeente Leek behoorden, en hierdoor wellicht weinig bekendheid genereren in de rest van de nieuwe gemeente Westerkwartier.

Een goede eerste stap zou dus zijn om meer ruchtbaarheid te geven aan het bestaan van deze banden. Want dát ze belangrijk zijn, wordt ook duidelijk uit de enquête; 32.8% van de inwoners geeft aan dat dergelijke relaties van culturele waarde zijn, en een bijkomende 13.9% geeft aan dat de waarde voor Westerkwartier zowel cultureel als economisch is:

Grafiek 8: Percentage respondenten inwonersenquête dat Vriendschapsbanden beschouwt als (niet) waardevol.

Uit het interview met dhr. Robot werd dan ook het volgende duidelijk:

‘...maar wij proberen wel te zoeken naar verbindingen om te kijken van waar kunnen wij eventueel verbindingen leggen. Wij als gemeente hebben daar een taak in, om de vriendschapsbanden te onderhouden maar ook om verbindingen te leggen; om bekendheid te geven aan onze banden maar ook om te faciliteren. Tenminste, zo zie ik die rol van de gemeente.’

Alhoewel de focus voor een potentiële nieuwe invulling op dit moment vooral op toerisme ligt, zouden de Global Goals de Vriendschapsbanden van de gemeente Westerkwartier ook een nieuwe, betekenisvolle invulling kunnen geven. Zoals in de introductie al duidelijk werd, hebben alle lidstaten van de Verenigde Naties de 2030 Agenda ondertekend, waaruit dus vanzelf volgt dat dit ook geldt voor Australië en Nieuw-Zeeland. Focussen op de Global Goals maakt het dus onnodig om nieuwe gemeenschappelijke grond voor de invulling van de relaties te geven. Daarnaast hebben de twee landen het afgelopen jaar zwaar te verduren gehad, onder meer door de verwoestende bosbranden in Australië en de recente aardbevingen in Nieuw Zeeland. Deze ontwikkelingen hebben het belang van wereldwijde samenwerking en broodnodige verandering op het gebied van een hele reeks Global Goals-gerelateerde onderwerpen onderstreept. Zoals Tonia Dabwe (Deventer) uitlegt:

‘Wat het wel toe kan voegen voor een gemeente; wat je ermee kan winnen denk ik, de SDG’s blijven de komende jaren superbelangrijk; iedereen gaat het erover hebben er gaat geld voor vrij komen, steeds meer verwacht ik ook, ook nu na de corona crisis zullen we gaan nadenken over hoe waar gaan we in investeren om te zorgen dat het weer gaat leven, de SDG’s gaan er sowieso inzitten. En als je als gemeente, ook als kleine gemeente, kan laten zien van hé dit doen wij eigenlijk al lang het is niet iets nieuws, maar je maakt het zichtbaar dan kan het als een stukje promotie werken; het kan als een stukje trots werken. Dus je wint er heel veel bij, dus het is het zou jammer zijn als ze het zouden laten liggen.’

In Deventer (en andere gemeenten) hebben ze dan ook de ervaring dat het werk dat er in de gemeente verricht is op het gebied van de Global Goals, heeft gezorgd voor toegenomen (inter)nationale belangstelling en samenwerking.

Een nieuwe invulling geven aan de partnerschappen met andere gemeenten door middel van de Global Goals is ook waar ze op dit moment in Oldenzaal mee bezig zijn, Derk van Wolde vertelt daarover:

‘We hebben zeg maar twee drie keer per jaar, een vooral bestuurlijke uitwisseling met onze partnergemeente, en daar zouden we dit eigenlijk als onderwerp willen ‘inpluggen.’ Op die manier zouden we willen bespreken hoe zij bezig zijn in Duitsland binnen hun gemeente en hoe je dat over de grens kunt overtrekken....Ik denk namelijk zelf dat je het dichtbij moet zoeken; we moeten niet de ambitie hebben om de wereld te verbeteren, maar we kunnen wel Oldenzaal of Rheda Wiedenbrück een stukje beter te maken.’

Als de Global Goals de komende jaren dus inderdaad wereldwijd steeds belangrijker zullen worden, en daarmee ook meer beschikbaar budget zullen aantrekken, dan zullen de Global Goals dus zeker een interessante manier zijn om de Vriendschapsbanden nieuw leven in te blazen en hernieuwd draagvlak te creëren in Westerkwartier, Kingborough en het Tasman District.

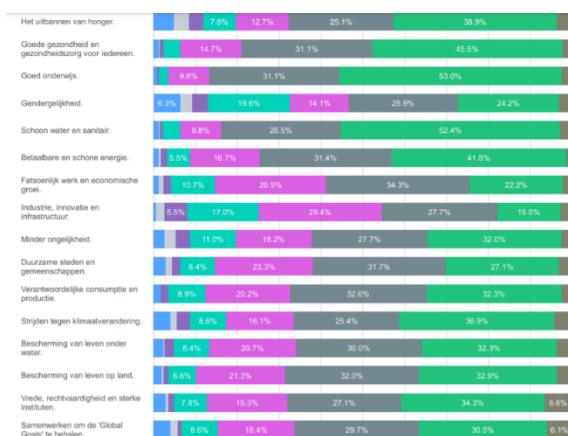
Wereldburgerschap en Onderwijs

Binnen dit thema kan er verbinding worden gemaakt tussen de Global Goals 4,11 en 17. Uit de inwonersenquête kwam onder andere naar voren dan meer dan de helft (53.0%) van de respondenten ‘goed onderwijs’ als het meest belangrijke Global Goal te beschouwen.

Tegelijkertijd heeft de jongere generatie als doelgroep over het algemeen het meeste affiniteit met ‘het internationale,’ met name door toenemend internetgebruik. Dus, het promoten van onderwerpen als klimaatverandering, wereldburgerschap en duurzaamheid kan waarschijnlijk op een positieve response rekenen binnen deze doelgroep. Uit de vergelijking met andere gemeenten (o.a.Noordenveld, Oldenzaal, Utrecht) werd dan ook duidelijk dat meerdere Global Goals gemeenten heeft besloten zich te focussen op de jongere generatie en scholen. In dat opzicht kunnen de Global Goals dus op een effectieve en relatief billijke manier gepromoot worden op scholen door bijvoorbeeld lespakketten aan te bieden of door elke (basis)school stagiair als onderdeel van zijn/haar stageperiode een les over de Global Goals te laten aanbieden. Zoals ook eerder te zien viel, bereik je op deze manier met één promotiestrategie twee doelgroepen tegelijk; kinderen en vervolgens hun ouders.

In het interview met dhr. Robot werd daarnaast duidelijk dat de voormalige gemeente Leek een cultureel uitwisselingsprogramma voor scholen onderhield met haar partnergemeenten, maar dat dit ten einde is gekomen. In dit opzicht kunnen de Global Goals dus ook een nieuwe invulling geven aan de Vriendschapsbanden, bijvoorbeeld door het culturele uitwisselingsprogramma vorm te geven in het kader van de doelen door studenten uit Westerkwartier een ‘Oceaan Project’ te laten ontwerpen voor Australië en andersom een voedsel gerelateerd project voor Westerkwartier door Australische studenten. Als laatste geldt voor ‘Wereldburgerschap’ feitelijk hetzelfde als voor ‘Klimaat en Milieu’: Partnerschappen, transnationale samenwerking en globalisering zijn ‘hot topics’ die op dit moment aanzienlijk veel aandacht, en dus, subsidiemogelijkheden krijgen, vooral op Europees niveau.

Een vereiste voor deze zogenaamde ‘Hier en Daar’ subsidies is dat projecten meestal zowel een lokale als een internationale component moeten hebben, of moeten draaien op basis van een formele Stedenband met een andere gemeente. Als de gemeente dus inderdaad besluit tot het hernieuwen van de Vriendschapsbanden, en er blijkt dat hier een nieuwe, waardevolle invulling aan kan worden gegeven en er genoeg draagvlak voor is, dan kan de gemeente besluiten het in stand houden van de Stedenband uit te besteden aan een speciaal daarvoor opgerichte stichting. Als aan de invulling van de Stedenband vervolgens uiting wordt gegeven door middel van de betrokkenheid van de Global

Grafiek 9: Percentage respondenten inwonenquête dat 'Kwaliteitseducatie' als belangrijkste SDG beschouwt.

Goals (zoals bijvoorbeeld in de gemeente Helmond wordt gedaan), dan kan dit het financieringsproces wellicht wat vergemakkelijken.

Van de drie bovenstaande thema's gaf het grootste deel van de respondenten (45.33 %) aan het thema '**Klimaat en Milieu**' het **belangrijkst** te vinden voor de gemeente Westerkwartier:

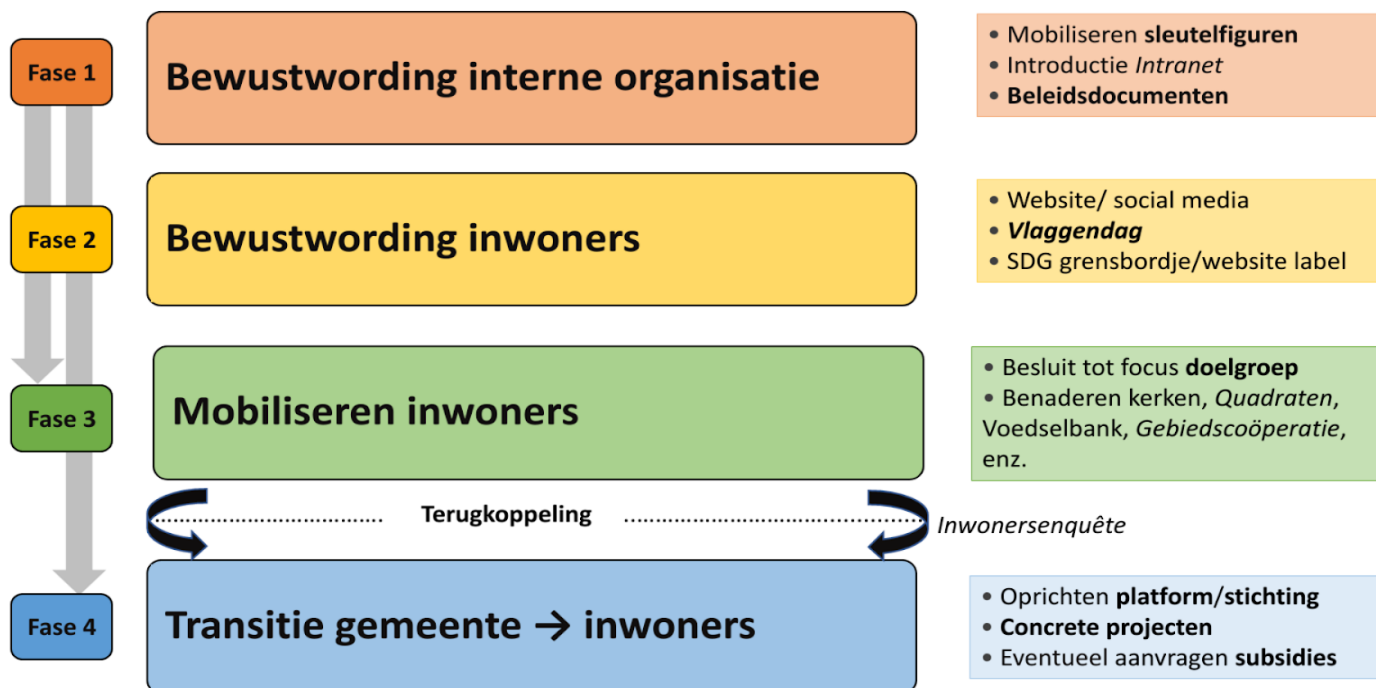

Grafiek 9: Preferenties thema's respondenten Inwonersenquête.

4.3 Aanbeveling 3: Het implementeren van de Global Goals in 4 fasen

De laatste aanbeveling is het implementeren van de Global Goals in het gemeentebestuur en de lokale gemeenschap door middel van het doorlopen van een viertal fasen. Op basis van de interviews met andere gemeenten zijn de meest voorkomende obstakels, voordelen en adviezen geïdentificeerd.

Deze factoren zijn vervolgens aangesloten op de bevindingen van het achtergrondonderzoek en de bewonersenquête en hebben zich geaccumuleerd in een viertal fasen van 'implementatie.' Het succesvol doorlopen van deze vier fasen zal voor de gemeente Westerkwartier de meeste kans op een geslaagde implementatie van de Global Goals betekenen:

Figuur 13: Vier implementatie fasen van de Global Goals voor gemeente Westerkwartier.

Zoals het doel van deze opdracht duidelijk maakt, is een deel van de gemeentelijke organisatie Westerkwartier op dit moment zelf nog niet/nauwelijks op de hoogte van de Global Goals. Een aantal gemeenten gaf dan ook aan dat het gebrek aan voldoende bewustwording binnen de eigen organisatie als een obstakel werd gezien, en dit logischerwijs ook zorgt voor minder inwonersparticipatie. Vandaar dus de aanbeveling in fase nummer 1 om bewustwording binnen de eigen organisatie te creëren. Een goede eerste stap daarvoor is het introduceren van dit rapport op *Intranet*, vergezeld met links naar de SDG Nederlands website en de VNG ‘Gemeenten4GlobalGoals’ campagne website.

Website VNG campagne:

<https://vng.nl/artikelen/doe-mee-gemeenten-4-global-goals>

Website SDG Nederland:

<https://www.sdg nederland.nl/sdgs/>

- **Sleutelfiguren**

Een tweede, zeer belangrijke, stap in deze fase is het lokaliseren van sleutelfiguren of voortrekkers; medewerkers die of reeds van de Global Goals op de hoogte zijn, enthousiastelingen die bekend staan zich vaker in te zetten voor duurzaamheidsinitiatieven, of die mensen waarvan hun werkterrein de meeste raakvlakken heeft met de gekozen drie thema's. Door gewoon om de tafel te gaan met de betrokken medewerkers en de Global Goals, zoals hiervoor gesuggereerd, te gebruiken als een paraplu om verschillende medewerkers en beleidsterreinen met elkaar te verbinden, wordt er niet alleen bewustwording gecreëerd maar wordt er tegelijkertijd ook duidelijk welke mensen hier het meest warm voor lopen.

Als volgende stap kan er dan voor worden gekozen een aantal ‘Ambassadeurs’ te benoemen en deze individuen zich laten voor te stellen in de hoedanigheid van hun nieuwe functie op *Intranet*. Zoals uit de vergelijking met andere gemeenten naar voren kwam is het voordelig om de Global Goals een dergelijk ‘gezicht’ te geven waardoor het onderwerp meer gaat leven en er duidelijk wordt wat er al in het gemeentelijk beleid gedaan wordt aan de SDG's. In meerdere gemeenten geven de voortrekkers en sleutelfiguren aan een deel van hun tijd vrijwillig in te zetten ten behoeve van de Global Goals, bijvoorbeeld door op een reguliere basis informele brainstormsessies te houden met gelijkgestemde collega's van verschillende afdelingen.

Door het voorstellen op *Intranet* te laten plaatsvinden en door zoveel mogelijk te kiezen voor medewerkers die affiniteit hebben met het onderwerp, kan er op een voordelige manier voor gezorgd worden dat de Global Goals organisatie breed meer bekendheid krijgen, zonder de hele gemeentelijke organisatie om te hoeven gooien ten dienste van de SDG's.

Interne bewustwording en *knowhow* zijn een belangrijke voorwaarde voor het uitdragen van een coherente boodschap naar de gemeenschap.

- **Beleidsdocumenten**

Momenteel worden de Global Goals niet expliciet genoemd in reeds bestaande beleidsdocumenten van de gemeente. Veel projecten en verantwoordelijkheden vanuit de gemeente hebben een indirecte link met één of meer doelen, maar concrete informatie over welke doelen ondersteund worden en hoe het desbetreffende project bijdraagt aan het doel ontbreekt.

Om meer bewustwording te creëren bij zowel de medewerkers van Westerkwartier als ook de inwoners van Westerkwartier, kan de gemeente de doelen vermelden in beleidsdocumenten en de relatie uitleggen tussen een Global Goal en de projecten die helpen om deze Global Goal te bereiken.

gemaakt met verschillende andere stakeholders die, wellicht onbewust, op hun eigen manier bezig zijn met precies hetzelfde onderwerp.

Daarnaast is het advies om de ambitie zo klein en mogelijk te maken, voor een gemeente als Westerkwartier draaien de Global Goals niet om het uitbannen van honger aan de andere kant van de wereld, maar juist om dat klasgenootje of die buurvrouw die (wellicht als gevolg van de huidige corona crisis) afhankelijk is van de Voedselbank.

En in dat laatste advies zit nog een aanbeveling verscholen; draag uit dat de ‘duurzame ontwikkelingsdoelen’ niet per se gaan om ‘ver van je bed show’ problematiek zoals wereldwijde klimaatverandering of smeltende ijskappen, maar juist ook om actuele en relevante sociale onderwerpen zoals toegang tot goede gezondheidszorg en sterke, democratische instituten.

In één van de eerste gesprekken geeft de gemeente aan niet meteen een voorstander te zijn van het creëren van een aparte website voor de Global Goals, en het was dan ook opvallend dat bij verschillende gemeenten de Global Goals website vaak incompleet of gedateerd bleek te zijn. Vandaar dat er in deze fase, waar de gemeente nog zelf het voortouw neemt en niet direct de motivatie heeft om een aparte website op te houden en goed te onderhouden, vooral aandacht gevraagd zal moeten worden voor de Global Goals en het belang ervan via de bestaande Westerkwartier website, de social media en lokale kranten of andere nieuwsplatformen.

- **Vlaggendag**

Alhoewel het opzetten van het eerder gesuggereerde grootschaligs zichtbaarheidsevenement in de nabije toekomst (om reeds bekende redenen) wellicht niet zal lukken, en voor een gemeente als Westerkwartier misschien überhaupt een minder aantrekkelijke optie zal zijn dan voor een grotere gemeente, is het toch van belang de Global Goals op de één of andere manier uiting te geven en zo bewustzijn te creëren. Zoals uit de vergelijking met andere gemeenten ook duidelijk werd, is het participeren in de VNG Vlaggendag op 25 september een goede en betaalbare eerste stap om dit te doen. Het ontwerp voor de vlag kan aangevraagd worden bij de VNG en de gemeente kan vervolgens één of meerdere ambassadeurs of sleutelfiguren benaderen met de vraag op deze dag iets te vertellen over zijn/haar werk op het gebied van de Global Goals in Westerkwartier.

- **SDG grensbordje en/of website label**

Figuur 15: Global Goals
Grensbordje gemeente

Een laatste manier om te zorgen voor het creëren van bewustzijn en de daaropvolgende ‘herhaling’ in deze fase, is door het plaatsen van een SDG bordje bij de gemeentegrens en/of door het toevoegen van het Global Goals label aan de gemeentelijke website, zonder hier een nieuw tabblad of nieuwe website voor te hoeven opbouwen. Deze promotiemiddelen zorgen niet alleen voor herkenning elke keer dat een inwoner de gemeente binnenrijdt of de website opent, maar ook voor een stukje citymarketing naar buiten.

Figuur 16: Global Goals Gemeente vermelding
website gemeente Leeuwarden.

- Besluit tot focus **doelgroep**
- Benaderen kerken, *Quadraten*, Voedselbank, *Gebiedscoöperatie*, enz.

Nadat de Global Goals ambitie en specifieke invulling van de gemeente bekend is gemaakt aan het bredere publiek, is het in Fase 3 in eerste instantie van belang om te inventariseren waar de reuring in de samenleving vooral te vinden is, en waar eventuele verdere voortrekkers gevonden zouden kunnen worden. Zoals naar voren kwam uit de vergelijking met andere gemeenten is het daarnaast belangrijk om de mobilisatie te beginnen bij inwoners en vrijwilligers die eigenlijk al heel actief zijn op het gebied van de Global Goals, maar dit eigenlijk nog niet weten.

Daarnaast valt er in de vergelijking met andere gemeenten ook te zien dat een deel van de Nederlandse gemeenten ervoor kiest om zich te focussen op een bepaalde doelgroep, met name op het bedrijfsleven en de scholen.

• **Onderwijs**

Een constatering die opvallend vaak genoemd werd in de vergelijking was het feit dat kinderen en scholieren de Global Goals vaak weten door te geven aan hun ouders/verzorgers. Daarnaast zou dit kunnen uitpakken als een relatief voordelige strategie, bijvoorbeeld door het geven van een gastles Global Goals verplicht te stellen voor iedere basisschool stagiair. Vandaar dus de aanbeveling voor gemeente Westerkwartier om zich in eerste instantie te focussen op scholen en de jongere generatie, ongeacht de keuze voor eventuele verdere focus doelgroepen.

• **Bedrijven**

Voor de potentiële doelgroep 'bedrijven' heeft een kleinere gemeente zoals Westerkwartier het voordeel over te kunnen gaan op een strategie van persoonlijke benadering, door rustig uit te leggen wat de Global Goals precies inhouden, en nogmaals, duidelijk te maken dat het hierbij niet alleen om 'standaard' duurzaamheidsonderwerpen gaat. Daarnaast kan er goed gebruik gemaakt worden van het rapport '*Better Business, Better World*,' waarin duidelijk wordt hoeveel winst het behalen van de Global Goals het bedrijfsleven zou kunnen opleveren.

Better Business, Better World

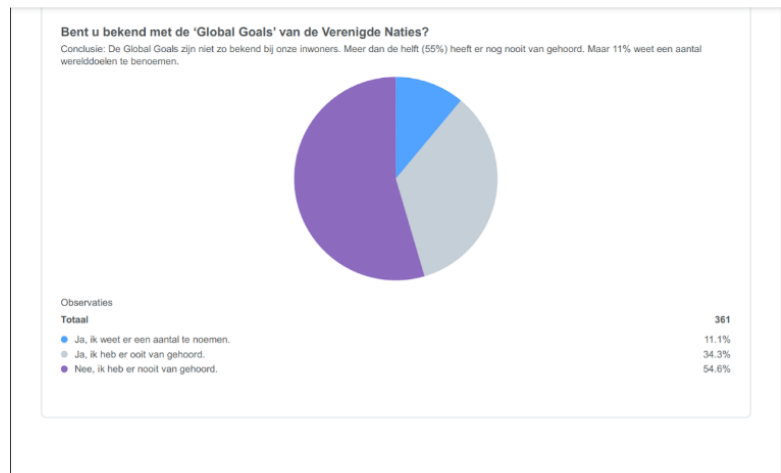
Het '*Better Business, Better World*' rapport brengt de economische prijs in kaart die beschikbaar zou zijn voor het bedrijfsleven als de Global Goals worden bereikt, en het beschrijft hoe het bedrijfsleven kan bijdragen aan het behalen van de Global Goals. Het onderzoek vertelt twee dingen.

- Ten eerste, laat het zien dat bedrijven de Global Goals nodig hebben; ze bieden een groeistrategie voor individuele bedrijven, voor bedrijven in het algemeen een voor de wereldeconomie.
- Ten tweede, hebben de Global Goals bedrijven nodig; tenzij particuliere bedrijven de marktkansen die ze openen aangrijpen, zal de overvloed die ze bieden niet worden gerealiseerd.

Het behalen van de Global Goals opent 12 biljoen dollar aan marktkansen in de 4 door de Commissie onderzochte economische systemen; Voedsel en landbouw; Steden; Energie en Materialen' Gezondheid en Materialen, wat ongeveer 60.0% van de reële economie vertegenwoordigt.

Om deze kansen te benutten, moeten bedrijven sociaal en ecologische duurzaamheid nastreven op dezelfde manier zoals ze streven naar marktaandeel en aandeelhouderswaarde. Naarmate meer en meer bedrijven die visie kiezen als hun routekaart naar groei, zal het algemene vertrouwen in het behalen van de Global Goals toenemen. De Global Goals zijn erg geïntegreerd, wat betekent dat vooruitgang op al deze doelen nodig is om de zakelijke voordelen die ze bieden, evenals de algemene maatschappelijke voordelen te benutten. stakeholders zowel maatschappelijke als economische voordelen bieden. (Zie ook Appendix 7)

Tussen fase 3 (*Mobiliseren Inwoners*) en fase 4 (*Transitie gemeente -> inwoners*), is het aan te raden om wederom een inwonersenquête en eventueel politieke inspraakavond te houden om te evalueren in hoeverre de voorgaande drie fases het benodigde draagvlak voor fase 4 hebben gecreëerd. Zoals duidelijk is geworden in het hoofdstuk ‘Methodologie,’ heeft de vorige enquête net niet genoeg responses gegenereerd om overtuigende conclusies uit te trekken, ook heeft de Covid-19 pandemie persoonlijke benadering, gesprekken en het ‘doordringen’ in de gemeente vrijwel onmogelijk gemaakt. Daarnaast gaf meer dan de helft van de bewoners (54.6%) aan niet bekend te zijn met de Global Goals:

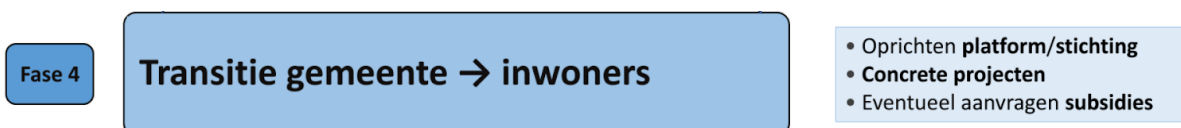

Grafiek 10: Percentage respondenten inwonersenquête dat (niet) bekend is met de Global Goals.

Door het doorlopen van de voorgaande drie fases kan de gemeente niet alleen de bekendheid van de Global Goals vergroten, maar ook de belangstelling, participatie en animo vanuit de gemeente gadeslaan en evalueren, en in fase 3 kan zij dan ook al beginnen met het benaderen van potentiële sleutelfiguren en organisaties. Daarnaast is de terugkoppeling van belang om uit te vinden of de drie thema's nog steeds als relevant worden gezien door de gemeente, of dat de voorkeuren hiervoor inmiddels veranderd zijn.

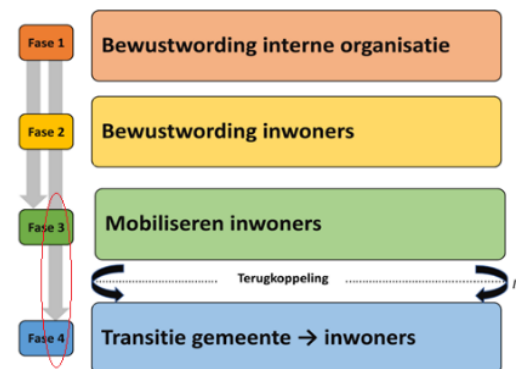
Een nieuwe enquête waarin zowel meer bekendheid als meer bereidwilligheid tot participatie uit naar voren komt, kan dan dienen als de benodigde bevestiging om door te gaan naar fase 4: Transitie van de gemeente naar de inwoners.

Om eventuele extra kosten te dekken zou de gemeente erover kunnen nadenken om hier een specifieke Global Goals gerelateerde stage/schoolopdracht aan te verbinden.

Zoals uit bovenstaand diagram en uit de bovenstaande rechtvaardiging naar boven komt, kan de gemeente uitsluitend doorstromen naar fase 4 als uit de terugkoppelingsfase is gebleken dat er voldoende animo vanuit de gemeenschap is om het stokje over te nemen.

Uit zowel het hoofdstuk ‘Financiën’ als de vergelijking met andere gemeenten komt er naar voren dat veel gemeenten (uiteindelijk) kiezen voor een onafhankelijke rechtsvorm om de Global Goals ambitie verder vorm te geven. Belangrijke redenen hiervoor zijn het creëren van (nog) meer draagvlak, financiële eigen verantwoordelijkheid, gewaarborgde continuïteit en uitgebreidere subsidiemogelijkheden. Door in gesprek te gaan met betrokken inwoners kan de gemeente vervolgens besluiten tot het wel of niet aangaan van een

(structurele) budget subsidie, het beschikbaar stellen van enkele manuren of beslissen partner te worden in concrete projecten.

Mocht echter blijken dat het benodigde draagvlak voor het oprichten van een stichting of platform niet gehaald is, dan kan de gemeente zelf doorgaan met het invullen van haar Global Goals ambitie, iets wat meer gemeenten doen.

Het is echter wel belangrijk om te onderstrepen dat het eventueel oprichten van een onafhankelijke

‘Ben je op zoek naar een praktische tool om de 17 Sustainable Development Goals binnen jouw gemeente tot leven te brengen? Het platform SDG Lokaal creëert verbindingen tussen gemeenten, mensen en organisaties.’

- Geen stad of dorp is hetzelfde. We snappen dat iedere stad en elk dorp het eigen karakter wil behouden. Iedereen heeft **specifieke** wensen als het gaat om realisatie van duurzame doelen.
- In de ontwikkeling van het onlineplatform houden we daar rekening mee. Het platform biedt vaste functionaliteiten en volop ruimte voor **maatwerk**. Ieder dorp, elke stad ziet op het eigen platform de kenmerkende signatuur voor de regio.
- De gezamenlijke missie omvat het bouwen aan een **inclusieve en veerkrachtige samenleving**, het bevorderen van welzijn van mensen en het zorgdragen voor een veilige woon-, werk- en leefomgeving.

<https://www.sdglokaal.nl/platform-op-maat>

rechtspersoon de gemeente niet ‘vrijspreekt’ van het invullen van haar SDG ambitie, niet alleen is het van belang dat de organisatie zelf ‘het goede voorbeeld geeft,’ maar omwille van coherent beleid en nog meer herkenning, wordt het doorvoerend gebruik van icoontjes en de Global Goals als ‘paraplu’ ook aangemoedigd.

Een laatste, eventueel aantrekkelijke stap voor Westerkwartier om kennis en kunde te delen met andere Nederlandse gemeenten op het gebied van de Global Goals, is het aanmelden voor het SDG Lokaal Platform. Dit houdt echter wel in dat de gemeente alsnog een specifieke aparte website met betrekking tot de Global Goals zou moeten oprichten, alhoewel dit op het gebied van samenwerking, bewustwording creëren en citymarketing ook veel voordelen met zich mee brengt.

Piet Ackermans (Oosterhout) vertelt hierover:

‘Ja, het idee is dat, het heet nu Oosterhout SDG Lokaal, maar er kan ook een Westerkwartier SDG Lokaal komen, dat is eigenlijk de gedachte erachter. Dus die website is wel zo opgebouwd dat dat kan gaan gebeuren.’

Afsluitend woord

Allereerst willen wij u, de lezer, bedanken voor de moeite en tijd die u vrijgemaakt heeft voor het doorlezen van dit rapport. Wij hopen dat u nieuwe kennis heeft opgedaan, of uw bestaande kennis heeft kunnen uitbreiden. Aangezien de Global Goals soms complex kunnen lijken vanwege de brede doelen en de internationale afkomst, hebben wij geprobeerd om de Global Goals zo concreet mogelijk uit te leggen en ze in een lokale context te plaatsen. Wij hopen ook dat dit rapport u heeft geïnspireerd en dat onze aanbevelingen van waarde zijn, zodat er eventueel verdere stappen genomen kunnen worden. Tot slot geloven wij dat de Global Goals -alsook de hieruit ontstane samenwerking tussen verschillende partners die proberen deze doelen te behalen- leiden tot een betere wereld. In conclusie, de vraag is niet waarom de Global Goals te implementeren, de vraag is waarom niet? Wij zien een positieve toekomst tegemoet!